

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Rozvoj městyse Náměšť na Hané a jeho perspektivy

Radek Krejčíř

© 2015 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma: Rozvoj městyse Náměšť na Hané a jeho perspektivy, vypracoval samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce, s použitím odborné literatury, internetových zdrojů a dalších zdrojů, které jsou citovány a uvedeny na konci práce.

V Nových Dvorech dne 18.10.2015

Poděkování

Rád bych poděkoval mé vedoucí diplomové práce paní doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné vedení a rady v průběhu tvorby diplomové práce. Dále děkuji Mgr. Martě Husičkové, starostce Náměště na Hané za poskytnuté informace a podkladové materiály, které byly důležité pro zpracování diplomové práce.

Rozvoj městyse Náměšť na Hané a jeho perspektivy

Development of the town Náměšť na Hané and its prospect

Souhrn

Diplomová práce analyzuje rozvoj městyse Náměšť na Hané, který leží v Olomouckém kraji, nedaleko statutárního města Olomouc. Analýza je založena na vývoji geografických, demografických a ekonomických ukazatelů od roku 2004 do roku 2014. V práci je proveden rozbor příjmů, výdajů za dané období, investice městyse v tomto období a rozbor plánovaných investic městyse na rok 2015. Základní data pro diplomovou práci byla získána z Českého statistického úřadu a z úřadu městyse. Analýza je provedena pomocí statistických metod časových řad, poměrových ukazatelů a výpočtu finančních ukazatelů hospodaření obce. V práci je vyhodnoceno dotazníkové šetření, které zjišťovalo názory obyvatel na spokojenost se životem v obci. V závěru práce jsou uvedeny návrhy a doporučení, které by mohly zlepšit život obyvatel obce.

Summary

The aim of this diploma thesis is to analyze a (small) town Náměšť na Hané which is situated in the Olomouc district near the statutory city Olomouc. The analysis is based on the development of geographical, demographical and economic indicators from 2004 to 2014 which is followed by the analysis of the revenues and expenditures in the same period of time. The investments of the town are also examined, in the same period of time as well as planned investments for the year 2015. The initial data for this diploma thesis was obtained from the Czech Statistical Office and from the municipal authority. The analysis is carried out using statistical methods of time series, ratios and calculation of financial indicators of municipal economy. Furthermore the thesis contains the evaluation of survey which has examined the residents' satisfaction with the life in Náměšť na Hané. In the final part of this thesis suggestions and recommendations concerning the improvement of residents' lives are mentioned.

Klíčová slova: státní správa, veřejná správa, obec, veřejné prostředky, rozvojové programy, dotace, rozpočet obce, investice, demografický vývoj.

Keywords: administrativ, publik administrativ, municipality village, public funds, development programs, grant, municipal badget, investment, demographics.

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. Teoretická část	14
3.1 Soukromá správa	15
3.2 Veřejná správa	15
3.3 Základní pojmy – obec, občané obce, pravomoc obce	16
3.3.1 Působnost obce	18
3.3.2 Orgány obce	19
3.4 Rozpočet	22
3.4.1 Rozpočtová soustava	22
3.4.2 Rozpočet obcí	23
3.4.3 Příjmová část rozpočtu obce	25
3.4.4 Výdajová část rozpočtu	26
3.5 Strategie rozvoje obce	26
3.6 Programy pro rozvoj obcí	27
3.6.1 Národní a regionální programy pro rozvoj obcí	27
3.6.2 Evropské programy pro rozvoj obcí	28
3.7 Rozvojový potenciál	29
4. Charakteristika městyse Náměšť na Hané	32
4.1 Historie městyse a jeho významné památky	32
4.2 Organizační struktura obce	33
4.3 Členství v organizacích	33
4.4 Základní charakteristika obce	33
5. Analýza dosažených výsledků	39
5.1 Demografický vývoj Náměště na Hané	39
5.1.1 Elementární charakteristiky v počtu obyvatel v městyse v letech 2004 – 2014	43
5.1.2 Analýza vývoje přírůstku počtu obyvatel v letech 2004 – 2014	46
5.2 Analýza finančních ukazatelů obce	49
5.2.1 Příjmy obce	50

5.2.2	Výdaje obce	53
5.2.3	Analýza hospodaření Náměště na Hané	54
5.2.4	Ukazatel dluhové služby	55
5.2.5	Zrealizované investice	55
5.2.6	Rozbor plánovaných investic a jejich zdrojů	57
5.2.7	Základní kategorie občanské vybavenosti	58
5.3	Dotazníkové šetření.....	58
5.4	Východiska pro návrhovou část práce	65
5.5	Návrhy a doporučení	66
6.	Závěr.....	69
7.	Seznam literatury.....	72
8.	Seznam tabulek.....	74
9.	Seznam grafů	75
10.	Seznam schémat	76
11.	Seznam obrázků.....	77
12.	Seznam příloh.....	78

1. Úvod

Obec je základní územní jednotkou státu. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území. Obec se může rozvíjet v mnoha různých směrech, které silně souvisejí s kvalitou života v obci. Pozitivní rozvoj znamená zvyšování lokální kvality života v obci. Obec vykonává vlastní samosprávné funkce. Tyto funkce jsou nastavené zákonem a obec se jimi musí řídit. Při výkonu samosprávy a statní správy obce vznikají procesy ekonomické, legislativní a sociální. V rámci těchto vztahů zastupuje obec zastupitelstvo. Zastupitelstvo zabezpečuje chod a rozvoj obce. Důležité je aby zvolení zastupitelé vyslyšeli i názory obyvatel a jejich podněty k zlepšování a inovaci zastaralých věcí, nebo prováděli dotazníkové šetření, obyvatelé měli možnost se zúčastnit zasedání zastupitelstva a zastupitelé přijímali jejich názory.

Obec lze charakterizovat geograficky, demograficky a ekonomicky. Geograficky se vymezuje obec pomocí nadmořské výšky, vzdálenosti od spádových měst. Demograficky se vymezuje skladba obyvatelstva podle pohlaví, věku, počtu narozených, počtu zemřelých, počtem přistěhovalých a počtem vystěhovalých obyvatel. Ekonomicky se vymezuje hospodaření obce. K hospodaření obce slouží obecní rozpočet, rozpočet je financován ze státního rozpočtu, z vlastního podnikání a z dotací. Žádoucím stavem obcí je, aby byl rozpočet vyrovnaný nebo přebytkový. Pro správné fungování městyse nepatří jen rozpočet a finanční zdroje, ale i kvalifikovaní pracovníci, kteří pečují o stav městyse.

Obec a její rozvoj se dostal do popředí díky vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004, kdy je hlavním tématem snižování regionální disparity, tj. snižování rozdílů mezi rozvinutými a zaostalými regiony a obcemi. Úkolem je snížit rozdíly ekonomické ale i sociální. Nástrojem tohoto cíle jsou strukturální fondy EU, ze kterých mohou obce a regiony čerpat finance potřebné k financování investičních a neinvestičních projektů, za pomoci nichž by se měly snížit tyto rozdíly. Smyslem hospodářské politiky, politiky soudržnosti, politiky rozvoje venkova je podporovat vyvážený a harmonický rozvoj regionů, snižování nezaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů.

Obec má za úkol uspokojit potřeby obyvatel, které v dané obci žijí. Pro splnění úkolu musí obec splňovat určité faktory. Jedná se o faktory bydlení, dopravní obslužnosti, vzdělávání, pracovní příležitosti, životní prostředí, zdravotnictví, obchody, kulturní, sportovní nebo společenské prostředí v obci. Těmito faktory je ovlivňován život občanů v obci.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je posoudit dosavadní rozvoj městyse Náměště na Hané s uvedením dalšího rozvoje. Bude provedena analýza základních demografických a finančních ukazatelů rozvoje městyse Náměště na Hané, zjištění slabých a silných stránek života obyvatel v základních kategoriích občanské vybavenosti. Vývoj demografie a hospodaření bude sledován za roky 2004-2014. V práci bude proveden rozbor plánovaných investic a jejich zdrojů. Součástí práce bude i dotazníkové šetření, dílčím cílem dotazníkového šetření, bude zjištění názorů spokojenosti občanů s životem v městyse. Na základě výsledků provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj městyse, které jsou hlavním cílem práce. Podkladové informace budou zjištěny přímo z Úřadu městyse Náměště na Hané a Českého statistického úřadu.

2.2 Metodika

Teoretická část je založena na prozkoumání a studiu odborné literatury. Pro zpracování praktické části statistické analýzy vývoje demografických a finančních ukazatelů městyse Náměště na Hané byly využity úřední dokumenty (usnesení Zastupitelstva obce, rozvojové plány zastupitelstva obce) a dokumenty z Českého statistického úřadu. Vývoj demografických údajů a ekonomických ukazatelů byl zhodnocen za pomoci statistických metod analýzy časových řad. Data byla zpracována v programu Microsoft Office Excel 2007. Kde data byla zpracována do tabulek a grafů.

Časové řady

Časovou řadou rozumíme posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování dat, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýzou časových řad se rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad a k předvídání jejich budoucího chování.¹

¹ HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., Statistika pro ekonomy, 2007, s. 251

Elementární charakteristiky časových řad

Prvním úkolem při analýze časové řady je získat rychlou a orientační představu o charakteru procesu, který tato řada reprezentuje. V práci jsou použity následující charakteristiky.

První absolutní diference D^1y_t , která vyjadřuje přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku a okamžiku bezprostředně předcházejícím.

$$D^1y_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n.$$

Druhá absolutní diference D^2y_t , tempa růstu udává absolutní zrychlení, zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě

$$D^2y_t = d y_t - d y_{t-1} \quad t = 3, \dots, n.$$

Koeficient růstu K_t vyjadřuje, kolikrát se zvýšila hodnota ukazatele v časové řadě proti předcházejícímu období časové řadě. Pokud je vyjádřena v procentech, tak se jedná o tempo růstu.

$$k_t = y_t / y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n$$

První relativní diference

$$r_t = d y_t / y_{t-1} * 100$$

Průměrný koeficient růstu vyjadřuje geometrický průměr jednotlivých ukazatelů za celou časovou řadu.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \cdot \dots \cdot \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Bazický index vyjadřuje změnu sledovaného jevu poměrem k předem stanovenému zvolenému základu

$$b_t = y_t / y_u$$

Ukazatel demografické struktury

Ukazatel index feminity demografický ukazatel počet žen připadající na určitý počet mužů

$$I^M = P_F / P_M^2$$

² HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., Statistika pro ekonomy, 2007, s. 251

3. Teoretická část

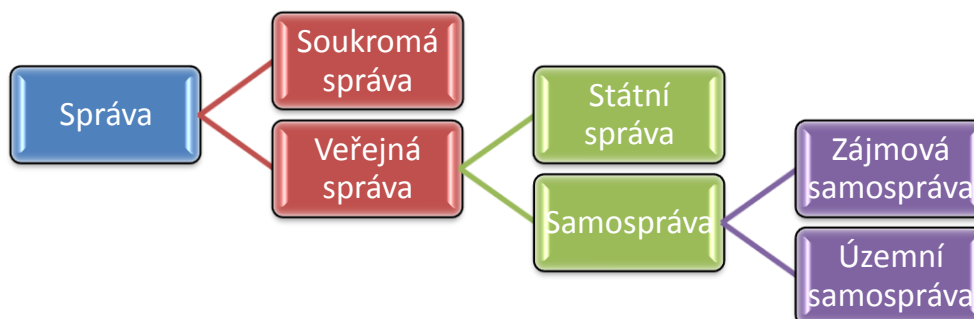
Vývoj územní samosprávy

Vývoj územní samosprávy je velmi úzce spjatý s vývojem a úlohou státu. V rámci státu začaly vznikat menší útvary, jednak pro potřeby lidí, aby spolu blíže komunikovali, nebo pod vlivem kulturních, jazykových faktorů či pod vlivem ekonomických podmínek. Vznikaly sídelní útvary, které získávaly v některých oblastech společenského života určitý stupeň nezávislosti na státu. Sídla začala spojovat jejich jazykové, etnické, ekonomické důvody a geografická poloha a tímto vznikaly zárodky regionů. Územní samospráva vznikala přirozeně jako obec, města, municipality nebo uměle z vůle státu jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni. Jedná se o společenství obyvatel více měst a obcí, které spojují společné zájmy. Ve druhé polovině 20. století rostla úloha územní samosprávy, měst a jejich financování. Města se potýkala ve svém rozvoji s velkými vlivy migrace a to znesnadňovalo zajišťování veřejných služeb. Docházelo k decentralizaci a přesunu pravomocí na města a obce.

V posledních desetiletí většina zemí přistoupila k reformám územní veřejné správy. Dochází k dalším přesunům kompetencí k decentralizaci veřejné správy na územní samosprávu a k dekoncentraci ze státu na územní samosprávu. V České republice existuje na úrovni veřejné správy smíšený model. V rámci reformy veřejné správy byl průlomem přijatý nový zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), ve znění pozdějších předpisů.³

V rámci vývoje územní samosprávy je důležité obecně vymežit dělení správy v České republice. K tomuto vymezení slouží schéma č. 1.

Schéma č. 1 Dělení správy⁴

Zdroj: PROVAZNÍKOVA, R., Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe, 2009

³ PROVAZNÍKOVA, R., Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe, 2009, s. 22,

⁴ PROVAZNÍKOVA, R., Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe, 2009, s. 12,

3.1 Soukromá správa

Soukromá správa je záležitostí soukromoprávních subjektů, je prováděna z vlastního rozhodování, vlastní vůle, většinou nezávisle.⁵

3.2 Veřejná správa

Veřejná správa je označení pro správní činnosti a úřady, jež uskutečňují veřejnou politiku. Označuje se tím tak působení veřejného zájmu, a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni regionální či místní. Veřejná správa zahrnuje jak výkony státní správy, tak výkony samosprávy. Veřejná správa se dělí na státní správu a samosprávu územní a zájmovou.

Postavení veřejné správy se značně odlišuje od postavení občana. Občan podle Ústavy České republiky může činit, co není zákonem zakázáno, veřejná správa smí vykonávat pouze, co jí je výslovně uloženo zákonem. Subjektem veřejné správy je stát a orgány, či instituce státu, samosprávy a jejich orgány. Veřejná správa je součástí státní moci.⁶ Vykonavatelé veřejné správy jsou přímí (vláda, prezident, ministerstva, jiné ústřední správní orgány, regionální správní orgány, veřejné bezpečnostní sbory, nezávislé správní orgány) a nepřímí vykonavatelé státní správy (orgány krajů, obcí, právnické a fyzické osoby soukromého práva) a ostatní vykonavatelé veřejné správy.⁷

Státní správa

Státní správa je přímo nebo zprostředkovaně ústřední vládou, která představuje nejvyšší orgán moci výkonné a politické. Je to orgán se všeobecnou působností, v oblasti správy kontroluje, koordinuje a sjednocuje činnost ministerstev a jejich ústředních orgánů státní správy.⁸ Podstatným rysem státní správy je jednotná úprava výkonu pro celé území státu daná zákonem. Státní správa se podílí na tvorbě zákonů a jiných druhů právních norem a je i iniciátorem různých typů zákonodárných aktů, je oprávněna k vydávání autoritativních správních aktů.⁹

⁵ NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013, s. 30

⁶ ČMEJREK, J., Základy veřejné správy, 2007, s. 6

⁷ NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013, s. 32

⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2008, s.69

⁹ NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013, s. 32

Samospráva

Samosprávou rozumíme samostatné obstarávání svých záležitostí v mezích práva. To znamená, že tyto záležitosti spravuje někdo jiný než stát jako nestátní subjekt. V rámci samosprávy využívá prostředků, které nemají povahu státně mocenských prostředků. Samospráva je provázena určitou autonomií má právo vydávat předpisy, obecnou podmínkou je aby nebyly v rozporu s ústavou nebo zákony. V rámci výkonu přenesené státní správy využívá donucovacích a sankčních opatření v rozsahu dovoleném zákony.

Územní samospráva plní dvě základní funkce samosprávní (zabezpečuje takové potřeby svým občanům, které může označit jako lokální či regionální veřejné statky) a přenesenou působnost neboli výkon státní správy (zabezpečovat pro občany i některé veřejné statky, které mají povahu národních statků). Územní samospráva se dále člení na základní (obce) a vyšší (kraje) územně samosprávné celky.¹⁰

Samospráva se dělí na:

- městskou- výkon politické, soudní a hospodářské správy ve městě,
- územní-oprávnění obyvatel územních samosprávních celků rozhodovat samostatně. (obecní úřad, městský úřad, krajský úřad, magistrát v samostatné působnosti),
- profesní- sdružení osob činných v příslušné oblasti, např. lékařská komora, česká advokátní komora, česká komora architektů,
- zájmová- sdružení, které spojuje určitý společenský zájem.

3.3 Základní pojmy – obec, občané obce, pravomoc obce

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené katastrální území.

Obec je v právním smyslu vymezena třemi základními znaky:

- území,
- občany ČR s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce. V hranicích obce vystupují do různých vztahů k obci i právnické osoby a podnikatelé se sídlem na území obce nebo s provozovnou na území obce a další fyzické osoby s přechodným pobytem,
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce.

¹⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2009, s. 74

Právo na samosprávu je ze samostatné působnosti obce. Dalšími znaky obce jsou skutečnosti, že obec hospodáří se svým majetkem, v právních vztazích vystupuje svým jménem, má vlastní rozpočet a nese odpovědnost z těchto vztahů.¹¹ Účelem, posláním obce je péče o rozvoj svého území, péče o uspokojování potřeb svých občanů. Dalším úkolem je ochrana veřejných zájmů. V přenesené působnosti má za úkol plnit úkoly co jí svěřil stát zákonem.¹² Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.¹³

Městys

Pro diplomovou práci je důležité objasnit pojem městys. Ten nás bude provázet celou praktickou částí práce, jelikož se práce zabývá analýzou rozvoje městyse Náměšť na Hané. Městys nebo také městečko je typ obce, který stojí na rozhraní vsi a města. V minulosti se tak označovala sídla s právem pořádat týdenní a dobytčí trhy (tím se městyse lišily od vsi). Městys plnil roli spádového sídla pro okolní vesnice. Na rozdíl od města zde bylo ve větší míře zastoupeno zemědělství, sociální a profesní rozvrstvení nebylo tak výrazné. Statut městyse se přestal používat Komunistickou stranou Československa po roce 1949. Od roku 1989 se představitelé obcí, které v minulosti držely statut městyse, snažili o jeho navrácení. Obnovení tohoto statutu se podařilo až v roce 2006. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení) obnovuje statut městyse pro obce, jež byly oprávněny užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny ČR. V takovém případě předseda žádosti vyhoví a jen stanoví datum, od kdy se obec stává městysem. Pokud obec neměla postavení historického městyse, tak se novým stát nemůže.¹⁴

Občané obce

Občan je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Občané se podílí na řízení obce, nepřímo prostřednictvím volených zástupců, zvolených do zastupitelstva obce, ve veřejných komunálních volbách vyhlášených prezidentem republiky podle volebního zákona. Přímou dobrovolnou prací

¹¹ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2009, s.79

¹² NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013, s. 42

¹³ BINEK, J., Rozvojové možnosti obcí, 2010, s. 8

¹⁴ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2009, s. 79

v různých komisích nebo na aktivní účasti na veřejných schůzích obce. K nejdůležitějším otázkám se můžou vyjadřovat v místním referendu.¹⁵

3.3.1 Působnost obce

Obce jsou veřejnoprávní korporace, mají širší míru samosprávy na rozdíl od státních orgánů. Obce mají vlastní majetek, vlastní příjmy a hospodaří s vlastním rozpočtem. Přesto obce mohou vykonávat i funkci státních orgánů. Proto se rozlišuje samostatná a přenesená působnost obce, která je důležitá např. v systému kontrol, vydávání právních předpisů obce či v dalších situacích.

Proto členíme obce podle rozsahu výkonu státní správy takto:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností, obce III. typu (205 obcí) - k 1. 1. 2013,
- obec s pověřeným obecním úřadem, obce II. typu (393 obcí) - k 1. 1. 2013,
- obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6 253 obcí) - k 1. 1. 2013.¹⁶

Samostatná působnost obce

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost obce. Do samostatné působnosti patří zejména vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, spojů a dopravy, výchovy a vzdělání, potřeby informací, kulturní rozvoj, a ochrana veřejného pořádku. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí jen právním řádem, není vázána interními akty. Do samostatné působnosti ze zákona o obcích patří nabývání, hospodaření, zcizení a zatěžování majetku obce, poskytování a přijímání půjček.¹⁷

Pro výkon samostatné působnosti si obec může zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce a může spolupracovat s dalšími obcemi. V samostatné působnosti může obec zřídit obecní policii.¹⁸

Přenesená působnost obce

Určité obce v ČR mají přenesenou působnost. Stát na ni delegoval část svých výkonných pravomocí, aby se výkon státní správy přiblížil občanovi. Tyto obce jsou přímo

¹⁵ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2009 s. 79

¹⁶ KOUDELKA, Z., Samospráva, 2007, s. 124

¹⁷ KOUDELKA, Z., Samospráva, 2007 s. 124

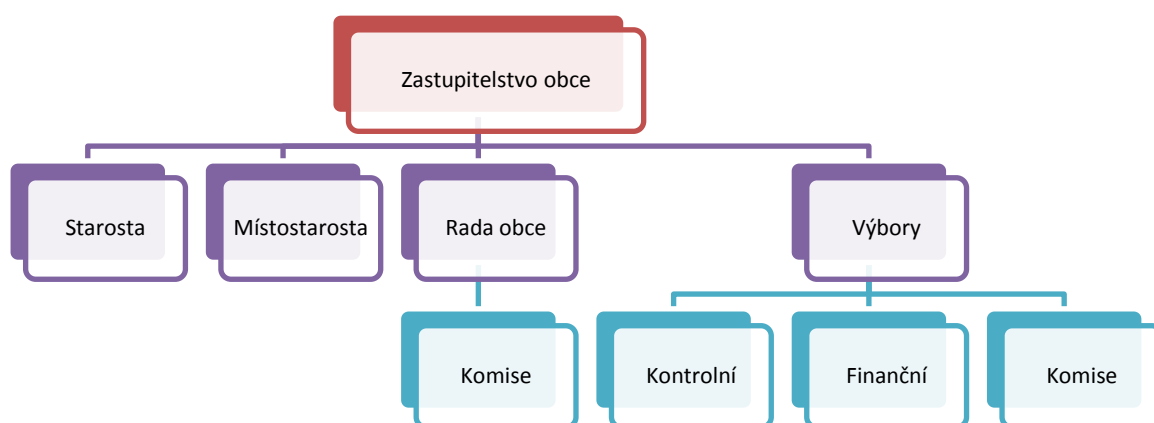
¹⁸ HRABALOVÁ, S., Teorie a praxe rozvoje měst a obcí, 2004, s. 7

vyjmenovány v zákoně. Přenesená působnost znamená výkonnou pravomoc, kdy je pověřená obec povinna se řídit nejen celostátně platnými předpisy, ale i usnesením vlády. Pod přenesenou působnost obce spadá například: stavební úřad, odbor životního prostředí, vodního hospodářství a další.¹⁹

3.3.2 Orgány obce

Obec jako instituce má určitou vnitřní strukturu a zákon o obcích vymezuje jednotlivé orgány obce, jejich pravomoci a působnost a jejich vzájemnou provázanost. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány obce je rada obce, starosta, místostarosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.²⁰ Organizační struktura obce je znázorněna na schématu č. 2. Níže, pod schématem, je organizační struktura přesněji specifikována.

Schéma č. 2 Orgány obce

Zdroj: NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013

Zastupitelstvo obce

Je základním orgánem obecní samosprávy. Zastupitelstvo je volený kolektivní orgán obce. Počet členů je závislý na počtu obyvatel obce. Zastupitelstvo má rozhodovací pravomoci. Pro rozhodnutí, volbu, usnesení musí být nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Zvolení členové zastupitelstva volí ze svých členů, členy rady obce. Jednání zastupitelstva jsou veřejná.²¹ Počet členů zastupitelstva obce je dán podle počtu obyvatel a usnesení

¹⁹ NEVĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, 2013, s. 58

²⁰ VEDRAL, J., VÁŇA, L., BŘEŇ, J., Zákon o obcích (obecní zřízení), 2008, s. 30

²¹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 39

předchozího zastupitelstva před novými volbami. Počet členů zastupitelstva je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), ve znění pozdějších předpisů.

Spolupráce obcí

Obce mohou při samostatné působnosti vzájemně spolupracovat, jak s domácím partnerem, tak i se zahraničním partnerem. Tyto spolupráce jsou pro obce velice přínosné. Spolupráce se uskutečňuje zejména na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu, na základě smlouvy:

- vytvořením dobrovolného svazku obcí na základě smlouvy,
- bez vytvoření nového právního subjektu na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- zakládáním právnických osob dvěma nebo více osobami.²²

Obce mohou spolupracovat s různými subjekty a podstatně ovlivňovat optimální rozvoj a zvyšování životní úrovně a kvality života, včetně výrazného přispění k řešení eventuálních sociálních problémů obce.

Hlavními motivy spolupráce:

- společné vize a cíle, sdílení zájmů,
- úspory v organizační i ekonomické oblasti,
- využívání synergického efektu.²³

Svazek obcí

Obce mohou vytvářet svazky obcí, i vstupovat do svazku obcí již vytvořených. Svazek obcí je právnickou osobou. Členy tohoto svazku mohou být jen obce. Předmětem činnosti svazků obcí mohou být zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, kultury, zdravotnictví, ochrany životního prostředí, požární ochrany, správy veřejné zeleně, odvoz komunálního odpadu, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod, vlastnictví lomu, pískoven, správa majetků. Svazky obcí mohou být instituovány do forem mikroregionů či euroregionů.

²² KOUDELKA, Z., Samospráva, 2007, s. 160

²³ BINEK, J., Rozvojové možnosti obcí, 2010, s. 38

MAS a mikroregiony

Místní akční skupiny a mikroregiony představují základná subjekty pomáhající zlepšit venkovský prostor. Mikroregion je většinou menší územní celek, než je místní akční skupina. Mikroregion dobrovolně sdružuje několik obcí za účelem jejich spolupráce při rozvoji území. Rozvoj území probíhá z hlediska sociálního, kulturního a ekonomického. Místní akční skupiny vznikají sdružením obcí, svazku obcí, občanů, neziskových organizací a soukromé podnikatelské sféry. Tvorba strategie směřuje k vytyčení společných priorit a program LEADER umožňuje její realizaci. Více než 150 MAS v ČR a tisíce LAG (Local action group) v celé Evropě také vytváří pestrou síť aktivních společenství, která spolupracuje a předává si zkušenosti s rozvojem venkova a s rozvojem aktivního lidského potenciálu v regionech. Hlavním cílem MAS je pozitivní rozvoj území. Jedná se například o podporu vybudování kanalizace, oprava památek, zvýšení cestovního ruchu, spolupráci a předávání nápadů.

Každá MAS má zákonitě jiné priority, jiné formy spolupráce a jiné postupy, dohromady však sjednocené pravidly metody LEADER:

- MAS má dostatečné kapacity pro zapojování veřejnosti, řízení procesů, vyhlásování a administraci výzev a podporu žadatelů,
- MAS je nositelem strategie pro dané území a trvale s ní pracuje,
- Území MAS je přesně vymezeno a zahrnuje obce s méně než 25 000 obyvateli,
- Partnerství v MAS je tvořeno vyváženým poměrem zástupců samosprávy, podnikatelů a neziskového sektoru nebo i fyzických osob a zástupců státních a dalších institucí s působností v regionu (méně než 50% samosprávy a státní správy).

Prostřednictvím MAS je potom transparentně tvořena strategie a prostřednictvím výzev podporovány aktivity a projekty s působností v území MAS.²⁴

Spolupráce s obcemi jiných států

Obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. Mohou uzavírat s obcemi jiných států smlouvy i vzájemné spolupráce. Rovněž svazky obcí mohou uzavírat se svazky obcí jiných států smlouvy o vzájemné

²⁴ ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE, <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4651>

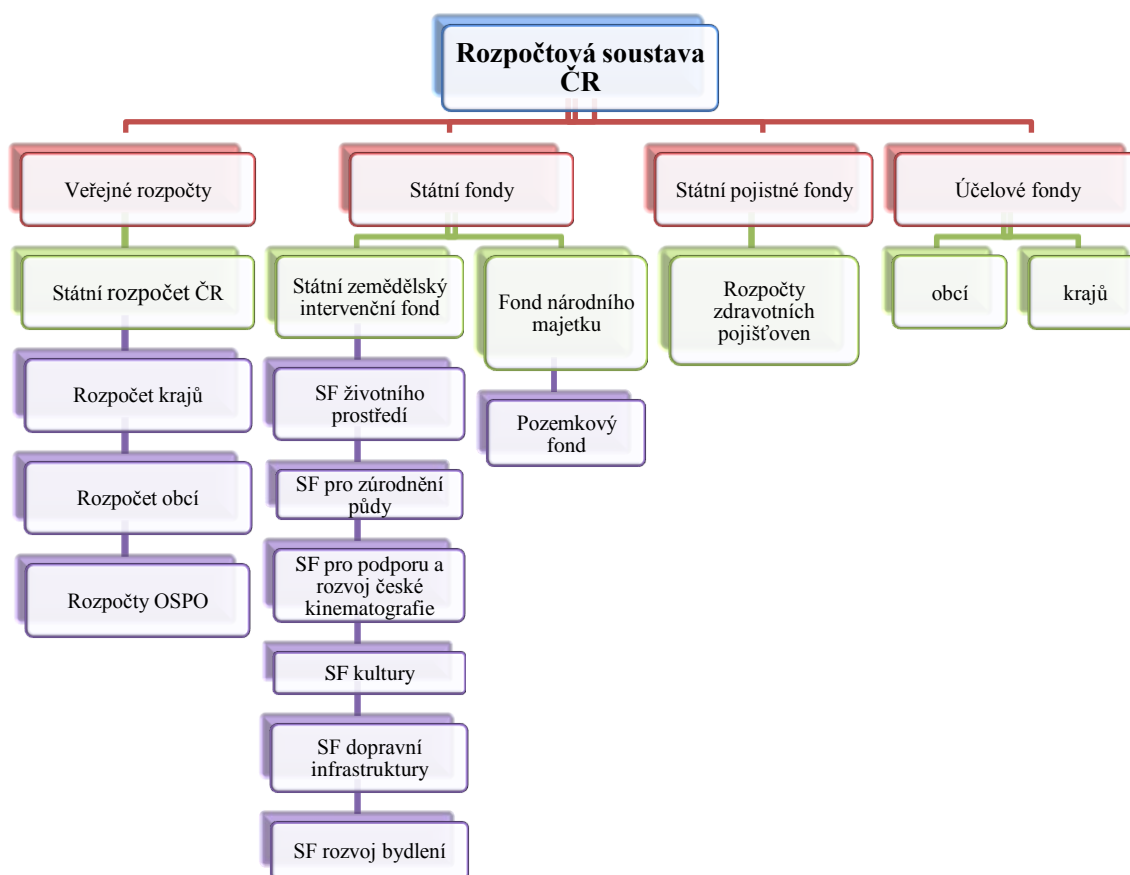
spolupráci. Obsahem spolupráce mohou být jenom činnosti, které jsou předmětem činnosti svazku obcí, který smlouvu o vzájemné spolupráci uzavřel.²⁵

3.4 Rozpočet

3.4.1 Rozpočtová soustava

Rozpočtová soustava představuje hlavní objekt zájmu veřejných financí, neboť znázorňuje peněžní vztahy, které veřejné finance tvoří. Rozpočtovou soustavou rozumíme orgány a instituce, které se starají o rozdělování, tvorbu a užití veřejných finančních prostředků. Součástí rozpočtové soustavy je i kontrola plnění - tedy toho, jestli peníze doputovaly tam, kam měly. Struktura rozpočtové soustavy odpovídá struktuře veřejné vlády a veřejné správy. Čím členitější veřejná vláda a veřejná správa, tím složitější je struktura rozpočtové soustavy.²⁶ Členitost rozpočtové soustavy v České republice uvádí schéma č. 3.

Schéma č. 3 Rozpočtová soustava České republiky²⁷

Zdroj: PEKOVÁ, J., PILNÝ., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2008

²⁵ ČMEREK, J., KOPŘIVA, Základy veřejné správy, 2007, s. 36

²⁶ PEKOVÁ, J., Veřejné finance – úvod do problematiky, 2004, s. 90

²⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2008, s. 132

3.4.2 Rozpočet obcí

Rozpočet obcí nebo-li územní rozpočet, je nejdůležitější veřejný plán na úrovni veřejné samosprávy. Roční rozpočet je základním finančním veřejným plánem na jedno rozpočtové období. Řídí se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a je základním východiskem pro finanční hospodaření obcí a regionů. Obecní rozpočet slouží k prosazování zájmů obyvatel obce/regionu, financování veřejných statků a služeb. Pro krátkodobé a střednědobé plánování jsou také důležité plánované příjmy a výdaje. Financování velkých investic v regionálním a lokálním veřejném sektoru, které mají umožnit navýšit objem či kvalitu zabezpečovaných veřejných statků, dalšího rozvoje obce, vyžaduje mít vypracovanou alespoň střednědobou prognózu.²⁸ Hospodaření obcí jejich účetnictví podléhá povinnému auditu. Povinnost vyplývá ze zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Nedodržení má za následek sankční pokutu.²⁹

Funkce rozpočtu

- alokační, redistribuční, stabilizační.

Druhy rozpočtu obce

- vyrovnaný rozpočet – jsou-li příjmy rozpočtu rovny výdajům rozpočtu, tzn. $P=V$, je dlouhodobým cílem obce,
- přebytkový rozpočet – jsou-li příjmy rozpočtu větší než výdaje rozpočtu, tzn. $P>V$, přebytek může být použit jako rezerva,
- schodkový rozpočet – jsou-li příjmy rozpočtu menší než výdaje, tzn. $P<V$, tento schodek je možné hradit pomocí přebytku nebo úvěru.³⁰

Zásady sestavování rozpočtu obce

V rozpočtovém hospodaření se uplatňují tyto zásady sestavování rozpočtu a schvalování probíhá každoročně. Rozpočet musí být reálný, pravdivý, úplný, jednotný, dlouhodobě vyrovnaný, veřejný, efektivní, hospodárný a účelový.³¹

²⁸ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2004 s. 248

²⁹ PEKOVÁ, J., PILNÝ., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 2008, s. 186

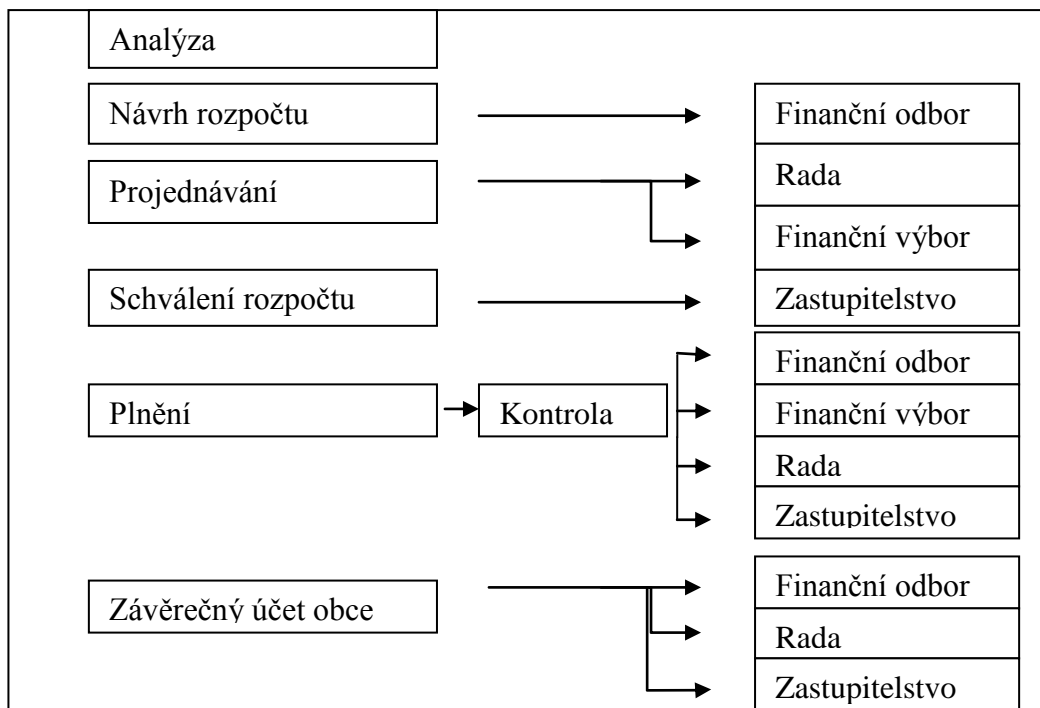
³⁰ Tamtéž, s. 139

³¹ Tamtéž, s. 173

Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. V České republice se sestavuje na jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces je delší, zahrnuje období 1,5 – 2 roky.³² Fáze rozpočtového procesu jsou graficky znázorněny na schématu č. 4.

Schéma č. 4 Fáze rozpočtového procesu³³

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe 2009

Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba upravuje způsob třídění všech peněžních operací rozpočtu a fondů obcí a krajů. Rozpočtová skladba je platná pro celou soustavu veřejných rozpočtů, která umožňuje zajistit komplexní pohled na finanční hospodaření. Díky tomu lze přehledně zjistit potřebné informace v jednotlivých etapách rozpočtového procesu, lze tyto rozpočty porovnávat. Nevztahuje se na operace, které souvisí s podnikatelskou činností subjektů územní samosprávy a na příspěvkové organizace. Rozpočtová skladba umožňuje analyzovat příjmy a výdaje pomocí třídění druhového a kapitálového.³⁴

³² PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe, 2009, s. 70

³³ Tamtéž, s. 72

³⁴ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2004, s. 186

Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled by měl obsahovat základní souhrnné ukazatele, kterými jsou celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Od 1. dubna 2009 ukládá obcím vládní novela o rozpočtových pravidlech (návrh zákona, kterým se mění zákon č. 250/2000., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů), nově povinnost sestavovat vedle rozpočtu i rozpočtový výhled. Rozpočtový výhled není podrobný jako rozpočet a je sestavován na období 3-5 let. Rozpočtový výhled musí vycházet co nejpřesněji z plánu obce. Má označení jako podpůrný nástroj k usnadnění sestavování ročního rozpočtu.³⁵

3.4.3 Příjmová část rozpočtu obce

Běžné příjmy

- **daňové** (svěřené daně, sdílené daně, místní daně, správní poplatky),
- **nedaňové** (uživatelské poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, příjmy od vlastních neziskových organizací, zisk z podnikání),
- **přijaté transfery** (běžné dotace ze státního rozpočtu, běžné dotace ze státních fondů, od územních rozpočtů, ostatní běžné příjmy, saldo – přebytek

Kapitálové příjmy

- z prodeje majetku, kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy, příjmy z půjček, příjmy z emise vlastních obligací, přebytek běžného rozpočtu, dary na investice

Ostatní příjmy

- doplňkové, přijaté sankční pokuty³⁶

³⁵ PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe, 2009, s. 72

³⁶ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2004, s. 204

3.4.4 Výdajová část rozpočtu

Běžné výdaje

- neinvestiční (všeobecné veřejné služby, veřejný pořádek, vzdělání, péče o zdraví, bydlení, komunální služby, na podnikání, ostatní běžné výdaje, placené úroky, běžné dotace jiným rozpočtům, saldo – schodek

Kapitálové výdaje

- investiční (na investice, kapitálové dotace, na nákup obligací, akcií, poskytování střednědobé a dlouhodobé půjčky, splátky dříve přijatých půjček, krytí deficitu běžného rozpočtu³⁷

3.5 Strategie rozvoje obce

Pro praktickou část diplomové práce je velmi důležité objasnit pojem „strategie rozvoje obce“. Jedná se o základní nástroj řízení obce, na základě poznání situaci v obci a představ občanů, zájmových skupin a podnikatelů a dalších formuluje rozvojové cíle obce a aktivity vedoucí k jejich naplnění.

Mezi hlavní přínosy strategického rozvoje obce patří:

- sladění představ o rozvoji obce,
- rozvržení realizace aktivit a subjektů na nich se podílejících,
- alokace vlastních finančních prostředků a určení potřeby prostředků vnějších,
- identifikace problémů a možností řešení,
- východisko pro územní průmět aktivit v územním plánu,
- formulace rozvojových záměrů.³⁸

Hlavním nástrojem řízení rozvoje obce je Program rozvoje obce (PRO). Na základě poznání problémů obce, názorů a potřeb obyvatel, podnikatelů a dalších subjektů se formulují představy o budoucnosti obce. Program rozvoje obce se zpracovává na období 4 – 7 let. Strategický dlouhodobý rozvojový pohled je formulován ve vizi na dobu 10 - 20 let. Program rozvoje obce by se měl zpracovávat podle závazné metodiky a v souladu s operačními programy pro období 2014 – 2020.³⁹

³⁷ PEKOVÁ, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 2004, s. 204

³⁸ BINEK, J., Rozvojové možnosti obcí, 2010, s. 8

³⁹ Metodika tvorby programu rozvoje obce, http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/Metodika_tvorby_PRO.pdf

3.6 Programy pro rozvoj obcí

Pro rozvoj obce existují různé formy a systémy dotací, které představují jeden z nejvýznamnějších zdrojů financí. Programy pro rozvoj obcí poskytují dotace, které jsou chápány jako nenávratně poskytnuté zdroje z veřejných rozpočtů. Tyto prostředky jsou nenávratné z toho důvodu, že příjemce splní podmínky, na základě jichž mu byly dotace poskytnuty. Dotace pro obce lze členit dle různých hledisek např.:

- podle účelu – účelové, které jsou zaměřeny na konkrétní aktivitu, nebo neúčelové, které nemají vymezené aktivity,
- podle výše dotace,
- podle nároku na přidělení – nárokové, které jsou spjaty s výkonem veřejné služby a nenárokové, o něž se musí příjemce ucházet,
- podle financování výdajů např. investiční a neinvestiční dotace,
- podle zúčtování a způsobu vypořádání,
- podle dotace s finanční spoluúčastí nebo bez spoluúčasti.⁴⁰

Široká škála dotací pro rozvoj obce je poskytována z prostředků EU, z aktuálního rozpočtového období 2014-2020 a prostředky jsou poskytovány na různé aktivity. Přestože je vyčleněno pravděpodobně dostatečné množství finančních prostředků pro obce, oproti předchozímu rozpočtovému období 2007-2013, jsou možnosti dotací pro obce zúženější (např. nelze v současném období v takové míře jako doposud podporovat investice do rozvoje místních spolků v obcích, místních památek či do zkvalitnění infrastruktury nebo zeleně v obci).

3.6.1 Národní a regionální programy pro rozvoj obcí

Nejen evropské dotace pokrývají značnou část potřeb obcí, k dispozici jsou i národní a regionální programy pro rozvoj obcí. Nejdůležitějším orgánem na národní úrovni jsou ministerstva (Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo financí). Obce mohou realizovat své projektové záměry v programech, které pravidelně, každoročně vyhláší Ministerstvo pro místní rozvoj nebo jednotlivé kraje. Na úrovni kraje se jedná zejména o Program obnovy venkova (POV) do něhož mohou obce žádat na základě zpracované strategie Program rozvoje obce. Program obnovy venkova je však k dispozici do určitého počtu obyvatel. Na národní úrovni vyhláší Ministerstvo pro místní rozvoj program

⁴⁰ HOLEČEK, J., Obec a její rozvoj v širších souvislostech, 2009, str. 59

Podpora obnovy a rozvoje venkova 2015, který je zacílen na podporu vítězů soutěže Vesnice roku, na podporu zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci, podporuje spolupráci obcí na rozvoj venkova a podporuje obnovu drobných sakrálních staveb.

Obce mají možnost realizovat své projektové záměry za pomoci regionálních podpor. Velkou úlohu zde hrají místní akční skupiny, které realizují své strategie na principu komunitně vedeného místního rozvoje. Místní akční skupiny, jako lokální aktéři, znají místní potřeby obcí, které mohou definovat ve svých strategiích. Obce prostřednictvím MAS mohou předkládat své projektové záměry do vyhlášených výzev MAS. V minulém programovém období si obce prostřednictvím MAS vylepšily obecní infrastrukturu, investovaly do škol, místních spolků a výrazně zlepšil ráz obce.

3.6.2 Evropské programy pro rozvoj obcí

Strukturální fondy

Strukturální fondy jsou v současné době používány pro podporu opatření regionální a strukturální politiky. Existují čtyři strukturální fondy. Patří zde evropský fond regionálního rozvoje, evropský sociální fond, evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, finanční nástroj pro podporu rybolovu. Tyto fondy slouží k naplňování cílů strukturální a regionální politiky. Cílem strukturálních fondů bylo snižovat rozdíly v životní úrovni mezi regiony Evropské unie.

Evropský fond regionálního rozvoje ERDF

ERDF je jedním ze čtyř strukturálních fondů. Základním posláním ERDF byla pomoc při odstraňování regionálních nerovností s posilování rozvoje a konverze regionů, dále měl podporovat stabilní a trvale udržitelný rozvoj přispět k vytváření trvale perspektivních pracovních míst.

Evropský sociální fond ESF

Je nejstarší ze čtyř strukturálních fondů. Podporuje aktivity členských zemí Evropské unie směřující ke zlepšení perspektiv při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací, investuje do lidských zdrojů. Objemem finančních prostředků patří na druhé místo mezi strukturálními fondy.

Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond EAGGF-G

Hlavním smyslem bylo pomáhat chránit spojení mezi zemědělstvím a půdou, zlepšovat a podporovat konkurenceschopnost, zemědělství, jako klíčové aktivity ve venkovských oblastí a pomáhal udržovat osídlení venkovských oblastí. Měl chránit a zlepšovat životní prostředí, krajinu a venkovské památky.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu FIFG

Smyslem bylo podporovat změny v rybářském sektoru, modernizaci loďstva, rozvoj chovu ryb, ochranu přímořských oblastí, výroba a obchod s rybími výrobky.⁴¹

3.7 Rozvojový potenciál

Rozvojový potenciál

Potenciál vyjadřuje, že příslušný zdroj obsahuje soubor vlastností, které umíme najít a využít. Rozvojového hlediska se často vymezují soubory provázaných a vzájemně se doplňujících místních zdrojů, které směřují ke konkrétním způsobům využití a rozvoje území. Různě vymezené typy rozvojových potenciálu nestojí vedle sebe, ale prolínají se a překrývají v závislosti na charakteru činností a vazeb mezi nimi. Existuje úzká hranice mezi zdrojem jako příležitostí k rozvoji a zdrojem jako příčinou jeho ohrožení. Je nutné zvolit prioritní oblasti rozvoje. Je nutné rozvíjet takové zdroje, které jsou pro dané cíle nejvhodnější a přitom nepodléhat lákavým, ale nereálným cestám rozvoje. Mezi hlavní typy potenciálů patří lidský potenciál, který je úzce provázán s lidskými zdroji, stejně tak i potenciál ekologický se zdroji přírodními. U hospodářských typů potenciálů (zemědělský, cestovní ruch, ekonomický potenciál) není oddělení jednotlivých zdrojů jednoznačně a tyto potenciály jsou jejich různé kombinace, i když váha jednotlivých složek se liší.⁴²

Lidský potenciál

Lidský potenciál vyjadřuje možnosti využívání lidských zdrojů. Jde o možnosti, které můžeme rozpoznat v různých skupinách, podskupinách existujících lidských zdrojů a tímto hlediskem odlišit možné dílčí potenciály. Lidské zdroje, tedy lidé, se projevují v nejrůznějších rolích a pozicích při svém pracovním, občanském, společensko-kulturním

⁴¹ WOKOUN, R., MALINOVSKY, J., a kol., Regionální rozvoj, 2008, s. 351

⁴² BINEK., J., a kol., Venkovský prostor a jeho oživení, 2007, s. 39

či jiném působení. Z pohledu zájmu jsou právě tyto sféry důležitými dílčími potenciály. V roli občanské jde o aktivitu obyvatel a spolupodílení se na rozvoji obce a na kulturních, společenských či sportovních činnostech. Ve sféře pracovní je významným, aktivovatelným lidským potenciálem pro oživení venkova zejména kvalifikovaná, odborně vzdělaná, učící se, mobilní pracovní síla.⁴³

Zemědělský potenciál

Zemědělský potenciál můžeme charakterizovat jako podmínky pro provozování zemědělské činnosti. Podle tradičního chápání vycházel zemědělský potenciál především z kvality podnebí a půd a směřoval k co nejintenzivnějšímu využití těchto faktorů. Významné je členění na zemědělské produkční oblasti, kdy teplejší oblasti nabízí bohatší škálu výrobních a rozvojových možností. V současnosti je vhodnější mluvit o zemědělských potenciálech, kdy můžeme rozlišit lokality vhodné k rozvoji intenzivního zemědělství a oblasti ekologického zemědělství spojujícího produkci s údržbou krajiny, případně agroturistikou.⁴⁴

Ekologický (resp. krajinný) potenciál

Ekologický potenciál je dán zejména sladěním lidské a přírodní složky krajinné sféry. Projevuje se udržitelností, estetickou krásou a zejména zachováváním určitých specifických krajinných a přírodních charakteristik. Krajinné zdroje existují téměř všude, ale krajinný potenciál se uplatňuje jen někde. Venkovská krajina nemůže být harmonická bez trvalého zajištění biodiverzity, biologické rozmanitosti, která je v současné době chápána jako rozmanitost druhů živých organismů, planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů.⁴⁵

Potenciál cestovního ruchu

Potenciál cestovního ruchu znamená, jak „atraktivní“ je obec, resp. region, pro turisty a jak se tato atraktivita projevuje počtem návštěvníků, délkou jejich setrvání, využitím svého času v území apod. Přes značnou blízkost je vhodné odlišit potenciál cestovního ruchu od rekreačního potenciálu, který se projevuje především vhodností území k rekreaci

⁴³ BINEK., J., a kol., Venkovský prostor a jeho oživení, 2007, s. 40

⁴⁴ Tamtéž, s. 40

⁴⁵ Tamtéž, s. 40

(rekreace je forma aktivního odpočinku; tělesná a duševní činnost, kterou člověk koná ve svém volném čase k osvěžení a posílení po práci). Oblasti cestovního ruchu mají obvykle i rekreační potenciál.⁴⁶

Ekonomický potenciál

Ekonomický potenciál venkovského prostoru je efektivní využití stávajících podmínek a transformaci na vyšší úroveň. Ekonomická úroveň daného regionu je v podstatě základním indikátorem jeho konkurenceschopnosti. Vyšší konkurenceschopnost znamená i vyšší schopnost akumulace vnějších podnětů pro jeho rozvoj. Ekonomická úroveň je interpretována na základě ukazatelů typu HDP v relaci na obyvatele, doplněných ukazateli vývoje zaměstnanosti v nezemědělských odvětvích.⁴⁷

⁴⁶ BINEK., J., a kol., Venkovský prostor a jeho oživení, 2007, s. 41

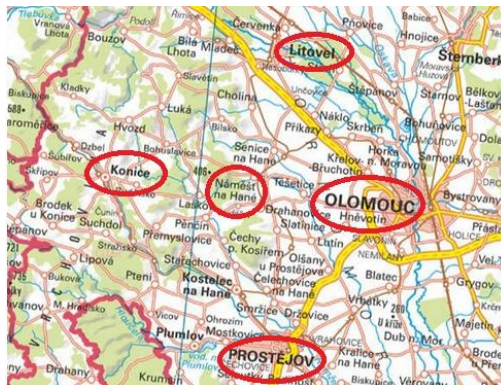
⁴⁷ Tamtéž, s. 41

4. Charakteristika městyse Náměšť na Hané

Městys Náměšť na Hané leží v okrese Olomouc – v území obce s rozšířenou působností Olomouc a spadá pod Olomoucký kraj. Počet obyvatel městyse k 31.12. 2014 je 2032 obyvatel. Historicky a etnograficky tuto část střední Moravy nazýváme Haná. Tato obec s rozšířenou působností má status městyse. Městys Náměšť na Hané leží na soutoku říčky Šumice a potoka Baběnce 14 km západně od Olomouce, 12 km jižně od Litovle a 16 km severně od Prostějova a 15 km východně od Konice, na úpatí Dražanské vrchoviny. Městys je v nadmořské výšce v rozmezí 260 m. n. m.. Katastr zabírá území o velikosti 1 865 hektarů, (příloha č.1 a 2).

Obrázek č. 1 Poloha Náměště na Hané

Zdroj: ČUZK, vlastní zpracování ⁴⁸

4.1 Historie městyse a jeho významné památky

Krajina v místech dnešní Náměště na Hané byla poměrně velmi hustě osídlena již v pravěku. Z téměř každého pravěkého období se zde našly zbytky pobytu pravěkých lidí. Nejdůležitější pravěká lokalita na Náměšťsku leží na kopci Rmíz, vypínajícím se nad Terezkým údolím.

Městys Náměšť na Hané, ležící na konci úrodné hanácké vrchoviny, která byla ve svých dějinách svědkyní velmi rozličných událostí a dějů. Šla přes ni jedna z větví důležité celoevropské cesty, euroasijské magistrály, spojující západ Evropy s jejím východem.

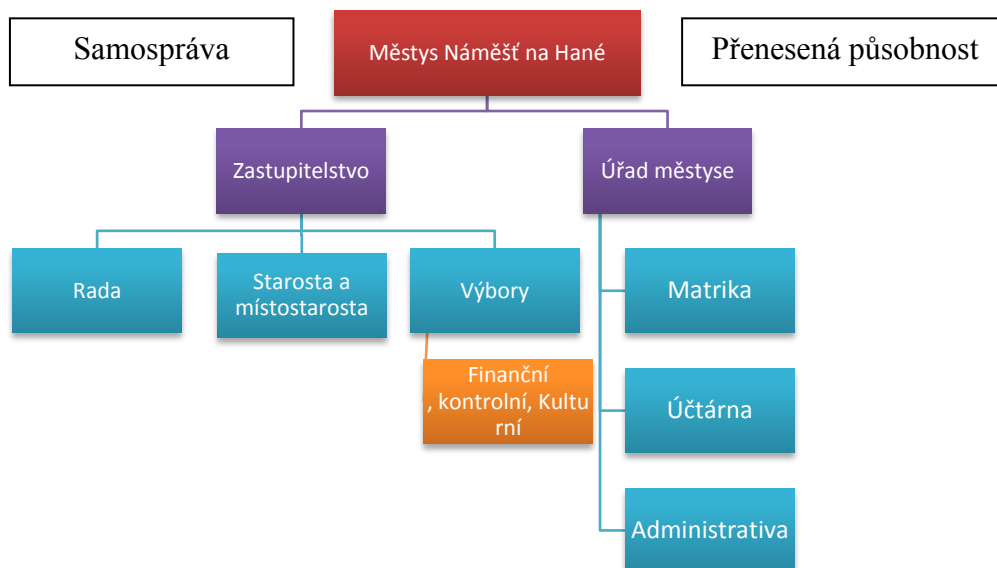
⁴⁸ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ, www.cuzk.cz

Významnou památkou pro městys je zámek Náměšť na Hané

Zámek byl postaven na přání hraběte Ferdinanda Bonaventury z Harrachu v roce 1766. Do té doby přebýval v tzv. Dolním zámku, dnes je to budova sladovny. Ve stejné době hrabě z Harrachu nechal vybudovat kruhový park kolem zámku a vysázel lipová stromořadí, která vedou do čtyř světových stran. Od 1. července 2000 je majetkem městyse Náměšť na Hané. Foto zámku je umístěno v příloze č.2.

4.2 Organizační struktura obce

Schéma č. 5 Organizační struktura obce

Zdroj: Materiál z Městyse, vlastní zpracování

4.3 Členství v organizacích

Městys Náměšť na Hané je součástí různých územních celků a organizací. Územně je součástí obce s rozšířenou působností Olomouc. Je členem Mikroregionu Litovelsko s dalšími dvaceti jedna obcemi na Hané, Bouzovsku a Litovelském Pomoraví. Dále je městys členem místní akční skupiny Region HANÁ, která má v obci své sídlo. Další členství SMO, SPOV, Sdružení historie měst a sídel.

4.4 Základní charakteristika obce

Školství v městyse

V městyse Náměšť na Hané je pro děti a žáky v provozu mateřská i základní škola. V současné době je využita plná kapacita mateřské školy. Poskytuje 4 třídy pro 112 dětí.

Součástí mateřské školy je keramická dílna. Škola se zapojuje do různých aktivit, spolupráce, pořádá divadelní představení a další tradiční akce.

Základní škola v městyse Náměšť na Hané je úplná s devíti ročníky. Kapacita školy představuje 360 míst. Pro školní rok 2013/2014 navštěvuje základní školu celkem 117 žáků. Základní školu tvoří dvě budovy. 1. stupeň ZŠ je umístěn v budově v Zákostelí, II. stupeň a zároveň ředitelství je v budově v ulici Komenského. Součástí základní školy je školní jídelna se 112 stravovanými žáky, maximální kapacita je 250 žáků. Součástí ZŠ jsou i dvě oddělení družiny. Základní škola, zejména druhý stupeň, je spádovou školou pro okolní obce: Drahanovice, Loučany a Olbramice. Základní škola se zapojuje do investičních i neinvestičních projektů, čerpá z dotací EU či Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, spolupracuje s Pedagogickou fakultou univerzity Palackého, se základní školou v Levicích v rámci projektů mezinárodní spolupráce. Žákům jsou k dispozici i mimoškolní aktivity. V současné době existuje potřeba vybudování řemeslných dílen či zahrady pro technickou a environmentální výuku. Aktivně spolupracuje s MAS Region HANÁ při plánování strategie komunitně vedeného místního rozvoje.

V městyse dobře funguje také rodinné centrum Pohádka pro rodiny s dětmi, kde mohou aktivně trávit svůj volný čas.

V městyse má pobočku Základní umělecká škola Miloslava Stibora s výtvarným zaměřením a pobočku má také Základní umělecká škola Litovel s hudebním zaměřením.

Knihovna

Zřizovatelem knihovny je od roku 2003 městys. Knihovna městyse je důležitou kulturní součástí.

Zdravotní a sociální péče

Na území městyse Náměšť na Hané existují pro občany služby zdravotní a sociální péče např. 2 ordinace praktického lékaře pro dospělé, ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, zubní lékařka, oční optika, lékárna, gynekologie, neurologie, urologie, nutriční terapeut, obezitolog, ortoped. Celkově je nabídka zdravotní péče v městyse na dobré úrovni. O sociální péči se v městyse stará Dům seniorů František, jako příspěvková organizace Olomouckého kraje. Cílovou skupinou jsou senioři od 60 let. Kapacita je 53 lůžek. Uživatelé domu jsou místní občané, ale není to podmínkou. Dům seniorů

František poskytuje i pracovní místa pro cca 20 zaměstnanců a zdravotní péči zde zajišťují dva praktičtí lékaři.

Místní organizace

V Náměšti na Hané dobře funguje mnoho organizací a spolků, které bezpochybně zpestřují život v obci. Kromě sportovního vyžití v obci, existuje i ochotnické divadlo spolek „Za dveřmi“, které oživilo divadelní tradici nebo cimbálová muzika Šumica. Pro bohatý život v obci působí tyto organizace:

- Sbor dobrovolných hasičů Náměšť na Hané – spolek má přes 200 členů a kromě své hlavní činnosti – ochrana majetku před požáry a jinými živly – pořádá mnoho jiných aktivit, např. tradiční hasičská ples, provádí sběr železa, zajišťuje čištění cest. V rámci sdružení existuje i oddíl mladých hasičů do 15ti let..
- Myslivecké sdružení Náměšť na Hané – základna čítá více jak 40 členů. Celková výměra honitby činí cca 2 500 ha.
- Sportovní klub Náměšť na Hané,
- Český svaz chovatelů Náměšť na Hané,
- Klub seniorů Náměšť na Hané,
- Základní kynologická organizace,
- Místní skupina rybářského svazu,
- TJ Sokol Náměšť na Hané,
- Rodinné centrum Pohádka.

Aktivita spolků v obci je velmi důležitá. Nejen, že spolky vytvářejí kulturní život v obci, ale i díky nim se tvoří identita a atraktivita obce pro další generace. A právě v Náměšti na Hané spolky výrazně obec dotvářejí.

Turistické informační centrum

Cestovní ruch hraje v Náměšti na Hané významnou roli. Městys je atraktivním turistickým cílem Hané a střední Moravy a to zejména díky místnímu zámku. Turistické informační centrum má sídlo přímo na zámku. Na svůj provoz centrum získává finanční příspěvky z Olomouckého kraje. Díky živému turistickému ruchu a díky řadě památek, přírodních zajímavostí a naučných stezek v Náměšti na Hané roste atraktivita městyse. Ročně navštíví městys na 35 000 návštěvníků.

Sportovní zařízení

Sportovní vyžití v obci není příliš dostačující. Využívat lze školní tělocvičnu, tenisové kurty a fotbalové hřiště. Zcela chybí rekonstrukce koupaliště, které ukončilo činnost v roce 2008. Chybí vybudovat cyklostezky.

Další služby v městysi

V Náměšti na Hané funguje i Česká pošta, což je důležitý aspekt pro místní i okolní obyvatele. Pošta je na obci z mého pohledu stejně tak důležitá a potřebná, jako škola. Pro obyvatele jsou v obci k dispozici další služby, jako např. pobočka České spořitelny, restaurace, obchody či kadeřnické a kosmetické služby. Služby poskytuje i řada drobných řemeslníků, podnikatelů a firem, kteří jsou pro obec a její obyvatele také podstatní. V městysi chybí bankomat.

Životní prostředí

Životní prostředí městyse Náměšť na Hané není nijak zvlášť ohroženo. V obci nesídlí žádná firma, která by přinášela rizika životnímu prostředí. V obci se likviduje komunální odpad třemi způsoby: svoz domovního odpadu (popelnic), svoz igelitových pytlů s plasty a obaly a na sklo, papír a staré oblečení jsou vyznačeny kontejnery umístěné v obci.

Městys má dokončenou kanalizaci. Proto nehrozí znečišťování podzemních vod. Mnoho obyvatel městyse však dodnes, i po plynofikaci, topí tuhými palivy, což z části přináší ohrožení životního prostředí.

Technická vybavenost

V městysi je vybudován veřejný vodovod. Rozvodná síť pokrývá celé území městyse. V dohledné době se s rozšířením vodovodní sítě nepočítá.

Kanalizace je v části obce splašková a v části tlaková. Pokrývá celé území městyse a v dohledné době není plánováno její rozšíření.

Pro elektrofikaci se připravuje projektová dokumentace na veřejné osvětlení v nově vzniklé zástavbě.

Infrastruktura

Doprava

Přes území městyse Náměšť na Hané neprochází žádná komunikace (I. ani II. třídy) ale i tak je dopravní spojení s okolními městy na dobré úrovni. Veřejná doprava je zajišťována vlakovými a autobusovými spoji.

Železniční doprava

Českými drahami je provozována pravidelná vlaková doprava vedoucí městysem na dvou tratích. Železniční spojení je na města Olomouc, Prostějov a Litovel.

Autobusová doprava

Pravidelnou autobusovou dopravu zajišťuje v městysi dopravní společnost Arriva do všech přilehlých obcí.

Průmysl

Průmysl tvoří důležitou součást obce. Firmy v sídelní struktuře zvyšují zaměstnanost a přináší do obecního rozpočtu daňové příjmy.

V Náměšti na Hané se nachází několik podnikatelských subjektů. Tyto subjekty mají různou právní formu, působí v různých oblastech a jsou různě velké. Zejména se jedná o firmy, které realizují svoje záměry ve stavebnictví.

Zemědělství

V městysi neexistují zemědělská družstva, většinu zemědělských pozemků obdělává Zemědělské družstvo Senice na Hané. Malý podíl zemědělské půdy obdělávají soukromí zemědělci. V městysi má provozovnu mlékárna Zemědělského družstva Senice na Hané, která je zároveň významným zaměstnavatelem a vyrábí mléčné produkty z vlastní produkce. Mlékárna je držitelem označení Regionální potravina Olomouckého kraje.

Kultura

O kulturní život v obci se starají zejména místní spolky a soukromé instituce. Významným kulturním centrem je však zámek Náměšť na Hané, kde se každý měsíc konají různé akce pro širokou veřejnost. Nedílným kulturním centrem městyse je také přírodní amfiteátr, a nově rekonstruovaný prostor kolem kaple Nejsvětější Trojice v lokalitě na Hradě.

Cestovní ruch

Náměšť na Hané patří mezi vyhledávané turistické místo. Nejvyhledávanějším místem je bezpochyby zámek, který ročně navštíví na tisíce turistů. Dalším navštěvovaným místem je přírodní rezervace Terezké údolí. Velkým nedostatkem je ubytování, v městysi nenajdeme žádný hotel či penzion.

5. Analýza dosažených výsledků

5.1 Demografický vývoj Náměště na Hané

K demografické analýze městyse Náměšť na Hané byla využita data z Českého statistického úřadu a úřadu městyse. Pro posouzení rozvoje městyse Náměšť na Hané a určení dalších jeho možností rozvoje je nezbytné provést analýzu a zhodnocení demografického vývoje obyvatelstva. Protože obyvatelé jsou právě tím nejdůležitějším prvkem rozvoje městyse.

Vývoj počtu obyvatelstva

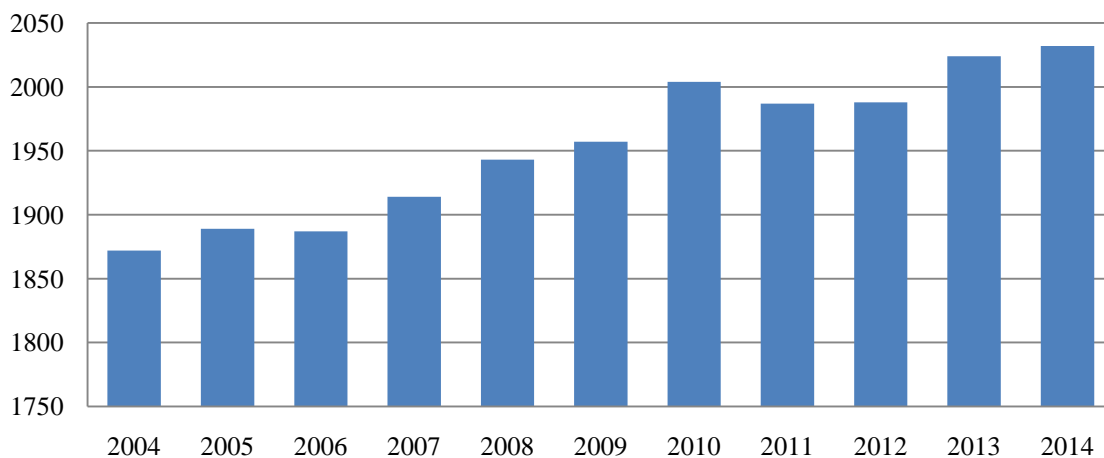
Pro potřeby diplomové práce je důležité provést analýzu krátkodobého vývoje počtu obyvatel a to v rozmezí let 2004 – 2014. Počet obyvatel se zaznamenává do matriky městyse. Jednou za určité období se provádí celorepublikové sčítání lidu. Vývoj počtu obyvatel je vypsán v tabulce č. 1 a následně zobrazen v grafu č. 1.

Tabulka č. 1 Krátkodobý vývoj počtu obyvatel v letech 2004 - 2014 v Náměšti na Hané

Rok (k 31. 12.)	Počet obyvatel
2004	1872
2005	1889
2006	1887
2007	1914
2008	1943
2009	1957
2010	2004
2011	1987
2012	1988
2013	2024
2014	2032

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvatel v městysi Náměšť na Hané za období 2004-2014

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

Z grafu č. 1 je patrné, že městys podle počtu obyvatel nepatří mezi malé obce. Z krátkodobého hlediska za zkoumané období 2004 – 2014 je počet obyvatel rostoucí, což odráží skutečnost o Náměšti na Hané jako atraktivního místa k životu. V roce 2004 žilo v městysi 1872 obyvatel a v roce 2014 žije v městysi 2032 obyvatel, což je nárůst o 160 obyvatel, tzn., v průměru přibude každý rok 14 obyvatel. Tento fakt růstu obyvatel je zapříčiněn nejen porodností ale i počtem přistěhovalých obyvatel. V první polovině sledovaného období, došlo k výraznému nárůstu obyvatel (115 osob v průběhu let 2004 – 2009). V druhé polovině sledovaného období můžeme zaznamenat spíše pozvolnější nárůst obyvatel (v roce 2010 a 2011 dokonce mírný pokles). Poslední 2 roky dochází ke stagnaci obyvatelstva na hodnotě 2032 obyvatel. V současné době probíhá v obci výstavba několika soukromých rodinných domů, tato skutečnost potvrzuje nárůst obyvatel. Vzhledem k této výstavbě se dá předpokládat, že bude počet obyvatel nadále narůstat. Městys se díky blízkosti okolních měst Olomouce, Prostějova a Litovle stává domovem i těchto obyvatel.

Struktura obyvatelstva

V rámci charakteristiky obyvatelstva městyse je přiložena tabulka, která znázorňuje strukturu obyvatel podle pohlaví a podle věku.

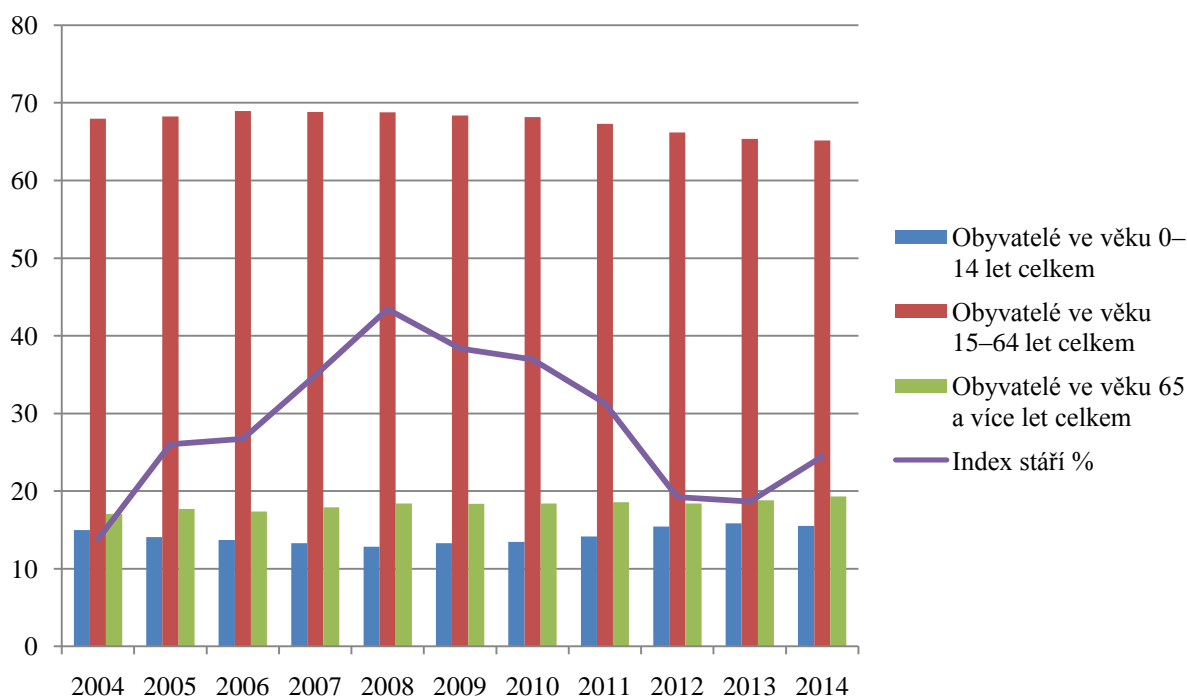
Tabulka č. 2 Průměrný věk mužů, žen a průměrný věk celkem za sledované období 2004-2014

počet obyvatel	ženy	muži	ve věku			průměrný věk	Index stáří %	Index hospodářského zatížení
			0-14	15-64	65+			
2004	954	935	283	1284	322	41	113,78	1,47
2005	943	944	265	1288	334	41,5	126,04	1,47
2006	949	965	262	1320	332	41,6	126,72	1,45
2007	966	977	258	1337	348	41,9	134,88	1,45
2008	974	983	251	1346	360	42,2	143,43	1,45
2009	1006	998	266	1370	368	42,1	138,35	1,46
2010	1000	994	268	1359	367	42,1	136,94	1,47
2011	996	992	281	1338	369	42,1	131,32	1,49
2012	1012	1012	312	1340	372	41,9	119,23	1,51
2013	1020	1012	322	1328	382	41,4	118,63	1,53
2014	1011	1019	315	1323	392	41,5	124,44	1,53
Průměrný koeficient růstu	100,89	100,86	101,08	100,03	101,99	100,12	100,9	1,04

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

Věková struktura obyvatel Náměště na Hané je zastoupena z velké části obyvateli ve věku 15 až 64 let. Za sledované období má největší podíl tato věková skupina v roce 2009, kdy dosahuje maxima. Do roku 2009 podíl produktivní populace stoupá, po roce 2009 klesá. Oproti vývoji obyvatel v produktivním věku, obyvatelé ve věku 0-14 a 65+ přibývají po celou dobu. Počet obyvatel v poproduktivním věku roste každý rok. Index stáří roste od začátku šetřeného období do roku 2008 a od roku 2009 klesá, nejvýznamněji kleslo v letech 2012-2014, tento jev se děje proto, že obyvatel v předproduktivním věku rostou rychleji a pomaleji rostou obyvatelé v poproduktivním věku, se v Náměšti na Hané index stáří snižuje. Index hospodářského zatížení se zvyšuje. V grafu č. 2 je znázorněn vývoj počtu -obyvatel v jednotlivých věkových skupinách v grafu je znázorněn i klesající vývoj indexu stáří.

Graf č. 2 Vývoj indexu stáří a podílu obyvatel dle produktivního věku

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Je zajímavé porovnání průměrného věku v městysi s průměrným věkem v Olomouckém kraji. Průměrný věk v Olomouckém kraji je za období 2004 – 2013 mírně rostoucí. V roce 2004 byl 39,6 let a v roce 2013 byl 41,7 let.⁴⁹ U Náměště na Hané platí také tento trend. V roce 2004 byl průměrný věk obyvatel Náměště na Hané vyšší jak průměrný věk v Olomouckém kraji a v roce 2013 je průměrný věk nižší jak průměr pro Olomoucký kraj. Pro městys je nižší průměrný věk pozitivní. Obec nemusí řešit problém stárnutí populace. Přesto je obec na stárnutí populace dobře připravena. Seniorům je k dispozici domov pro seniory František, ve kterém se v roce 2012 navyšovala kapacita. Situaci, kdy je v městysi nižší průměrný věk než v kraji dokládá skutečnost, že se do obce stěhují mladí lidé, výstavba rodinných domů je na vzestupu.

Struktura obyvatel podle pohlaví

Charakteristiku obyvatel městyse doplňuje také struktura obyvatel podle pohlaví. Pro podrobnější přehled struktury pohlavní byly vypočítány ukazatele podílu mužů a žen a index feminity. Z tabulky č. 3 je zřejmé, že v městysi převažují, ač ne výrazně muži.

⁴⁹ ČSÚ, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=100&uroven=30&w=>

Tato situace má kolísavou tendenci. Jednou převažují ženy a další rok muži. V roce 2013 byl podíl obou pohlaví nejvíce vyrovnaný. Dále byl vypočítán index feminity, který udává, kolik žen připadá na 1000 mužů. V obci žije nepatrně více mužů jak žen.

Tabulka č. 3 Struktura obyvatel podle pohlaví

Počet obyvatel	ženy	muži	Podíl žen v %	Podíl mužů v %	Index feminity
2004	954	935	50,50	49,50	1020,32
2005	943	944	49,97	50,03	998,94
2006	949	965	49,58	50,42	983,42
2007	966	977	49,72	50,28	988,74
2008	974	983	49,77	50,23	990,84
2009	1006	998	50,20	49,80	1008,02
2010	1000	994	50,15	49,85	1006,04
2011	996	992	50,10	49,90	1004,03
2012	1012	1012	50,00	50,00	1000,00
2013	1020	1012	50,20	49,80	1007,91
2014	1011	1019	49,80	50,20	992,15
Průměrný koeficient růstu	100,58	100,86	99,86	100,14	99,72

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.1 Elementární charakteristiky v počtu obyvatel v městysi v letech 2004 – 2014

Tabulka č. 4 Elementární charakteristiky v počtu obyvatel v městysi v letech 2004 – 2014

Rok (k 31. 12.)	Počet obyvatel	1. Absolutní diference	2. Absolutní diference	Koeficient růstu	1. relativní diference	Tempo přírůstků v %	Bazický index
2004	1872	-	-	-	-	-	-
2005	1889	17	-	1,009	0,009	0,908	1,009
2006	1887	-2	-19	0,999	-0,001	-0,106	1,008
2007	1914	27	29	1,014	0,014	1,431	1,022
2008	1943	29	2	1,015	0,015	1,515	1,037
2009	1957	14	-15	1,007	0,004	0,721	1,041
2010	2004	47	33	1,024	0,024	2,402	1,065
2011	1987	-17	-64	0,992	-0,008	-0,848	1,057
2012	1988	1	18	1,001	0,001	0,050	1,058
2013	2024	36	35	1,018	0,018	1,811	1,076
2014	2032	8	-28	1,004	0,004	0,395	1,080

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V prvním sloupci vidíme časové období, v druhém sloupci je počet obyvatel za sledované období, třetí sloupec udává, o kolik se meziročně zvýšil či zmenšil počet obyvatel v předchozím roce počet obyvatel. Další sloupec udává, o kolik se změnil meziročně počet obyvatel za jednotlivé roky oproti roku 2004. Tempo růstu nám značí procentuální změnu počtu obyvatel. V roce 2010 vzrostl počet obyvatel o 2,4% ale hned v následujícím roce 2011 klesl počet obyvatel o 17 osob a i v následujícím roce rostl minimálně. Růst obyvatel je pro obec pozitivní. V dlouhodobém horizontu může ovlivňovat rozvoj obce. Rostoucí počet obyvatel přináší více příjmů do rozpočtu obce.

Vypočítaný průměrný koeficient růstu počtu obyvatel Náměště na Hané v letech 2004-2014 je mírně rostoucí, v průměru roste ročně počet obyvatel o 0,82%

$$k^- = \sqrt[10]{\frac{2032}{1872}} = 1,0082$$

Tabulka č. 5 Základní datová matice pro analýzu demografických ukazatelů

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2004	1 872	12	33	55	17	-21	38	17
2005	1 889	14	18	40	38	-4	2	-2
2006	1 887	11	31	72	25	-20	47	27
2007	1 914	18	20	56	25	-2	31	29
2008	1 943	18	29	60	35	-11	25	14
2009	1 957	22	27	82	30	-5	52	47
2010	2 004	15	35	44	34	-20	10	-10
2011	1 987	34	32	45	46	2	-1	1
2012	1 988	30	35	70	29	-5	41	36
2013	2 024	22	28	44	30	-6	14	8
2014	2 032	11	22	49	40	-11	9	-2
Celkem		207	310	617	349	-102	268	165
Průměr		18,8	28,1	56,1	31,7	-9,3	24,4	15
Průměrný roční index v %	1,0082	0,0087	0,0397	0,0115	1,0893	0,0626	0,1341	0,3585

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR, vlastní zpracování

Narození

Tabulka č. 5 uvádí vývoj počtu narozených obyvatel v městysi Náměšť na Hané. Data jsou uvedena za sledované období 2004 – 2014. Dle tabulky je zřejmé, že počet narozených každým rokem výrazně kolísá. Nejvíce narozených bylo v roce 2011, v roce 2014 naopak

počet narozených klesl více jak o polovinu. V průměru za sledované období se narodí každý rok 19 dětí. Celkově za sledované období se narodilo 207 dětí. Zvyšující se počet obyvatel značí, že lidem se v obci daří, obec pro ně znamená atraktivní místo pro život.

Tabulka č. 6 Vývoj počtu obyvatel 2004 - 2014

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Hrubá míra v úmrtnosti ‰	Hrubá míra v porodnosti ‰
2004	1 872	12	33	17,63	6,41
2005	1 889	14	18	9,53	7,41
2006	1 887	11	31	16,43	5,83
2007	1 914	18	20	10,45	9,40
2008	1 943	18	29	14,93	9,26
2009	1 957	22	27	13,80	11,24
2010	2 004	15	35	17,47	7,49
2011	1 987	34	32	16,10	17,11
2012	1 988	30	35	17,61	15,09
2013	2 024	22	28	13,83	10,87
2014	2 032	11	22	10,83	5,41

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR, vlastní zpracování

Tabulku č. 5 graficky doplňuje (příloha č. 6). Z grafu je zřejmé, že počet obyvatel městyse v celkovém měřítku roste. V roce 2010 – 2011 došlo k nárůstu počtu narozených dětí o polovinu. Je to z důvodu, že byl schválen nový územní plán, postavilo se několik nových domů. Předpokladem je, že růst obyvatel bude i nadále pokračovat, protože se v městyse staví nové rodinné domy. Je to z důvodu, že zde mladí lidé zůstávají, ale i proto, že obyvatelé spádových měst si zde kupují stavební parcely. Cena parcel je zde nižší a mají zde dostupnost všech životních potřeb.

Zemřelí

Tabulka č. 5 uvádí vývoj počtu zemřelých obyvatel městyse Náměšť na Hané ve sledovaném období 2004 – 2014. Za sledované období zemřelo celkem 310 lidí. V průměru každý rok zemře 28 obyvatel Náměště na Hané. Tabulku opět graficky doplňuje (příloha č. 7). Z uvedených dat vyplývá, že úmrtnost obyvatel v městyse je relativně stabilní. Žádné extrémní výkyvy v úmrtnosti obyvatel nebyly za sledované období zaznamenány.

Přistěhovalí

V rámci demografického vývoje městyse je zajímavé sledovat počet přistěhovalých. Vývoj počtu přistěhovalých je zaznamenán v tabulce č. 5. Za sledované období se přistěhovalo celkem 617 nových obyvatel. V průměru každý rok se přistěhuje 56 obyvatel. Největší nárůst přistěhovalých obyvatel je zaznamenán v roce 2009. Je to z důvodu, že byl schválen nový územní plán a postavilo se několik nových domů. V posledních letech se situace stabilizovala, mírný výkyv je zaznamenán v roce 2007. Tabulku doplňuje graf č. 20, který je umístěn v příloze č. 8.

Vystěhovalí

V rámci diplomové práce sleduji také vývoj vystěhovalých obyvatel městyse. Tabulka č. 5 uvádí vývoj těchto obyvatel. Opět v rámci sledovaného období nedocházelo k žádným záporným extrémním výkyvům. Naopak je situace příznivá. Za sledované období se odstěhovalo celkem 349 obyvatel. V průměru každý rok se odstěhuje 32 obyvatel. Vystěhovalí obyvatelé městyse opouští obec z různých důvodů, zejména se jedná o důvody pracovní či rodinné. Tabulku doplňuje graf č. 21, který je umístěn v příloze č. 9.

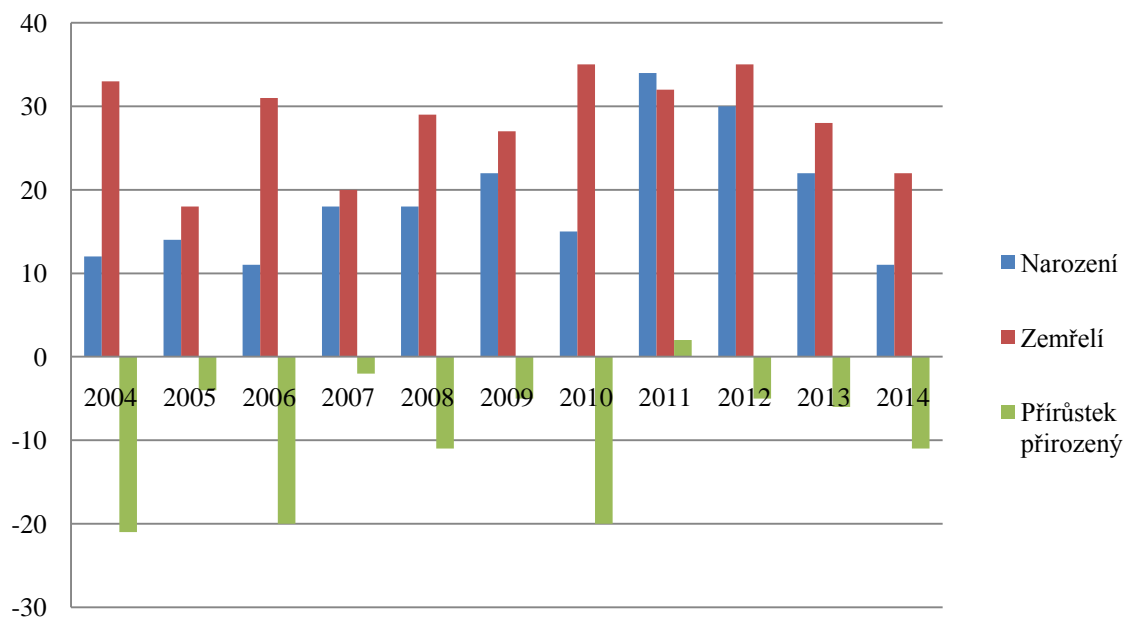
5.1.2 Analýza vývoje přírůstku počtu obyvatel v letech 2004 – 2014

Na základě předchozího sumáře demografických dat je možné analyzovat vývoj počtu obyvatel na základě přirozeného, migračního a celkového přírůstku.

Přirozený přírůstek

Přirozený přírůstek je statistický údaj, který udává rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých ve sledovaném období. Tabulka č. 5 udává výpočet přirozeného přírůstku obyvatel ve sledovaném období 11 let. Téměř ve všech sledovaných letech je přirozený přírůstek záporný, v průměru zemře o 9,3 obyvatel více, než se narodí. To znamená, že v městyse je větší úmrtnost než porodnost. Tato skutečnost značí spíše o úbytku než o přirozeném přírůstku obyvatel. Jedná se o nechvalný stav ztráty obyvatelstva přirozenou měnou. Tento jev je z části zapříčiněn, že se v městyse nachází Dům seniorů František.

Graf č. 3 Přírůstek přirozený 2004 - 2014

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR

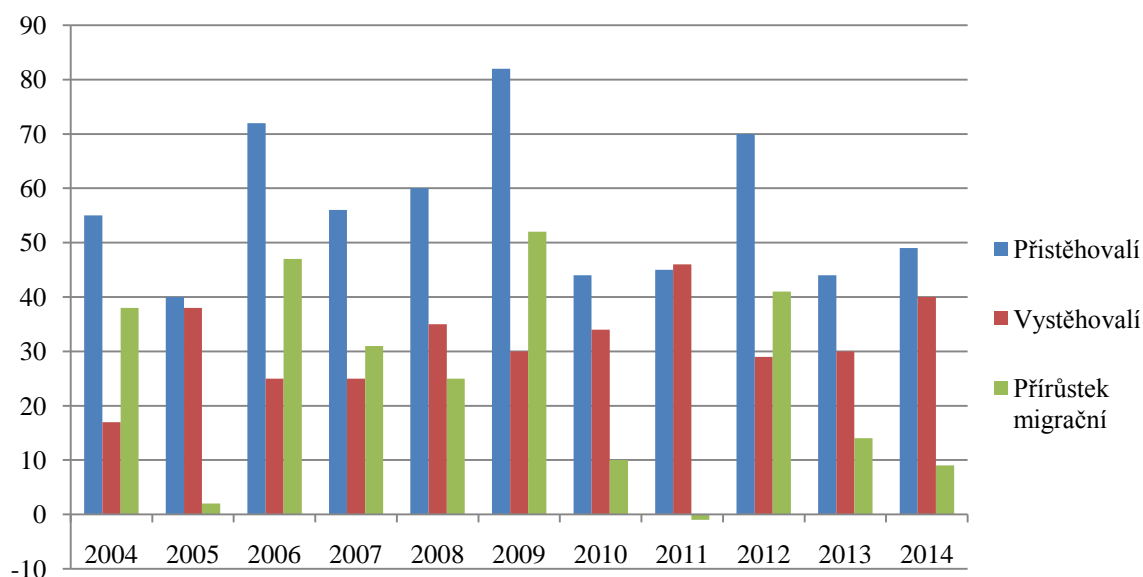
Graf. č. 4 doplňuje tabulku a je z něj zřejmý nejnižší přirozený přírůstek, který byl zaznamenán v letech 2004,2006,2010. Vzápětí v roce 2011 byl přírůstek kladný, jedná se však o jediný takovýto rok ve sledovaném období. V následujících letech opět nastupuje trend převahy zemřelých nad narozenými.

Migrační přírůstek

Migrační přírůstek je statistický údaj, který udává rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých ve sledovaném období. V případě, že migrační saldo je vyšší jak 0, tzn., že přistěhovalců je více, potom je dané území spíše cílové. V případě, že je saldo nižší jak 0, tzn., že vystěhovalců je méně, mluvíme o zdrojovém území.

Tabulka č. 5 udává výpočet migračního přírůstku obyvatel ve sledovaném období 11 let. Z tabulky je zřejmé, že migrační přírůstek téměř vždy přesahuje nulovou hranici. Značí to fakt, že přistěhovalců v obci je více jako vystěhovalých. Je to příjemná skutečnost pro rozvoj městyse. V průměru se nastěhuje o 24,4 obyvatel více než vystěhovalých každý rok.

Graf č. 4 Přírůstek migrační 2004 - 2014

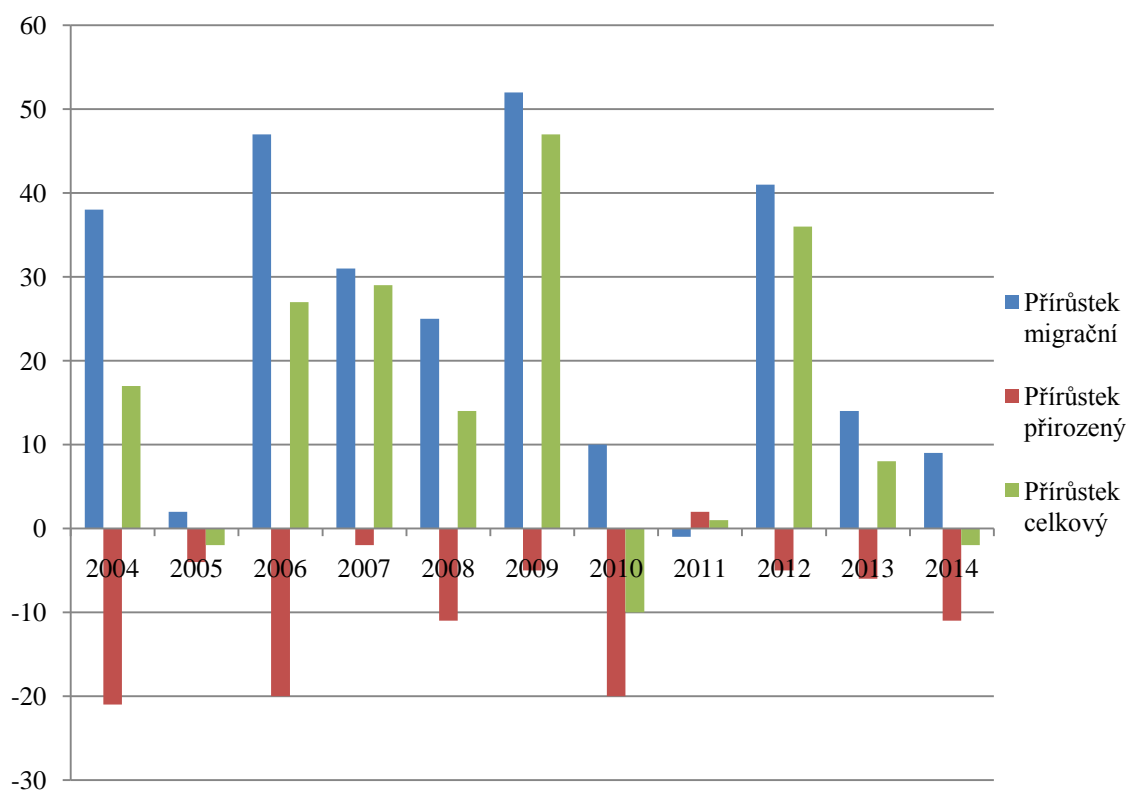
Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR, vlastní zpracování

Tabulku č. 5 opět vhodně graficky doplňuje graf č. 5. Graf jasně znázorňuje převahu přistěhovalých do městyse. Za sledované období byl každý rok kladný přírůstek, jen v roce 2011 bylo více vystěhovalých než přistěhovalých. Tato skutečnost vypovídá o vysoké atraktivitě obce a jejich služeb. Náměšť stejně jako ostatní menší obce ležící v blízkosti velkých měst nabízí nižší náklady na bydlení a dobrou dopravní dostupnost.

Celkový přírůstek

Celkový přírůstek obyvatel představuje celkovou změnu počtu obyvatel v důsledku přirozené měny obyvatelstva (živě narození – zemřelí) a změny stěhováním (přistěhovalí – vystěhovalí). V případě, že by hodnota celkového přírůstku dosahovala záporných hodnot, hovořilo by se o celkovém úbytku obyvatelstva. V průměru za sledované období přibude v Náměšti každý rok 15 obyvatel. Ze šetření vyplývá, že celkový přírůstek je ve sledovaném období převážně kladný. Tuto skutečnost dokládá tabulka č. 5. Z tabulky lze vypočítat, že záporné hodnoty celkového přírůstku se objevují v roce 2005, 2010 a 2014.

Graf č. 5 Přírůstek migrační, přirozený a celkový 2004 - 2014

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR, vlastní zpracování

5.2 Analýza finančních ukazatelů obce

Rozpočet obce je součástí soustavy veřejných rozpočtů a je zároveň jednou z jeho úrovní. Obec je korporace, která samostatně rozhoduje o svém hospodaření a nese za rozhodování odpovědnost. Proces sestavení rozpočtu a jeho schvalování je popsán v teoretické části práce. Městys Náměšť na Hané každoročně sestavuje a schvaluje rozpočet pro hospodaření s finančními prostředky v průběhu roku, tak aby nedocházelo k výrazným výchylkám mezi příjmovou a výdajovou stránkou rozpočtu. Pro rozsáhlé investiční výdaje jsou využívány prostředky z rezervních fondů, dotace a bankovní úvěry. Podkladové údaje k vypracování následující části diplomové práce byly získány z dat poskytnutých úřadem městyse. Pro diplomovou práci je velmi důležité konkrétně analyzovat za dané období 2004 - 2014 hospodaření městyse Náměšť na Hané. V následujících kapitolách budou analyzovány příjmy, výdaje a saldo obce za sledované období.

5.2.1 Příjmy obce

Příjmy městyse Náměšť na Hané se dělí na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. Příjmy zajišťují financování potřebných statků a služeb pro občany.

Tabulka č. 7 Vývoj příjmů v letech 2004-2014

Rok	Příjmy v (tis. Kč)	1. Absolutní diference	2. Absolutní diference	koeficient růstu	1. relativní diference	Bazický index
2004	48340					
2005	36827	-11513		0,7618	-0,2381	0,7618
2006	32845	-3982	7531	0,8919	-0,1081	0,6537
2007	62143	29298	33280	1,8920	0,892	1,5457
2008	37988	-24155	-53453	0,6113	-0,3887	1,157
2009	109929	71941	96096	2,8938	1,8938	3,0508
2010	34490	-75439	-147380	0,3137	-0,6862	2,3646
2011	25289	-9201	66238	0,7332	-0,2667	2,0979
2012	26550	1261	10462	1,0499	0,0499	2,1478
2013	28928	2378	1117	1,0896	0,0896	2,2374
2014	44585	15657	13279	1,5412	0,5412	2,7786

Zdroj: Rozpočet obce, vlastní zpracování

V tabulce č. 7 jsou obsaženy příjmy městyse Náměšť na Hané v letech 2004-2014. Celkové příjmy se pohybovaly ve sledovaném období od 25 289 tis. Kč. až 109 929 tis. Kč. V roce 2009 byl nevyšší příjem finančních prostředků a to bylo způsobené, přijatými dotacemi na vybudování kanalizace a čističkou odpadních vod v městysi, jako jednu z největších investičních akcí.

Vypočítaný průměrný koeficient růstu celkových příjmů městyse Náměště na Hané v letech 2004-2014 jsou klesající, v průměru klesají příjmy ročně o 0,81%

$$k^- = \sqrt[10]{\frac{44585}{48340}} = 0,0081$$

Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou nejvýznamnějším zdrojem pro financování veřejných statků v obci. Daňové příjmy městyse se skládají ze sdílených a svěřených daní. Sdílené daně jsou daně, které pro městys představují nárok na část výnosů z celostátně uvalených daní. Dle předem stanoveného koeficientu jsou tyto celostátní daně posílány do obcí. U daní svěřených připadá celá část bez přepočtu koeficientu obci.

Tabulka č. 8 Daňové příjmy městyse za 2004-2014

Rok	Daňové v tis.Kč	k _j	Nedaňové v tis. Kč	k _j	Kapitálo vé v tis. Kč	k _j	Dotace v tis. Kč.	k _j
2004	13 509	-	1 453	-	2060	-	31 318	-
2005	15 580	1,153	1 672	1,151	364	0,177	1 921	0,061
2006	15 925	1,022	1 423	0,851	2424	6,659	13 073	6,805
2007	16 552	1,039	2 029	1,426	5093	2,101	38 468	2,943
2008	19 478	1,176	1 664	0,820	844	0,166	16 002	0,416
2009	16 251	0,834	3 415	2,052	1316	1,559	88 947	5,558
2010	16 356	1,006	11 843	3,468	626	0,476	5 665	0,064
2011	16 633	1,016	4 009	0,339	397	0,634	4 250	0,750
2012	16 911	1,016	4 239	1,057	1817	4,577	3 582	0,843
2013	21 713	1,283	4 850	1,144	0	0,000	2 366	0,661
2014	23 586	1,086	5 409	1,115	0	0,000	15 591	6,590
Průměrný koeficient růstu	x	0,967	x	1,220	x	1,486	x	2,245

Zdroj: Rozpočet obce, vlastní zpracování

Tabulka č. 8 udává výši daňových příjmů, sdílených i svěřených, za sledované období 2004 – 2014. Z tabulky je zřejmé, že v dlouhodobém horizontu daňové příjmy rostou. Přesto, že v obci nesídlí velké podnikatelské subjekty, daňové příjmy tvoří výraznou část rozpočtu obce. Tabulka také znázorňuje, že v roce 2013 a 2014 byly daňové příjmy nejvyšší. Důvodem byla změna rozpočtového určení daní, platná od roku 2013, která přinesla městyse pozitivní růst daňových příjmů.

Nedaňové příjmy

Další položkou příjmů městyse jsou nedaňové příjmy. Tvoří nezanedbatelnou část příjmů obce. Většinou tyto příjmy mají povětšinou nárazový charakter. Tyto příjmy se skládají z pronájmu majetku, z vlastní činnosti, zahrnují přijaté sankční platby, splátky půjčených prostředků od obyvatelstva, výnosy z finančního majetku a ostatní nedaňové příjmy. Tabulka č. 8 udává přehled nedaňových příjmů městyse za sledované období. Opět se nedaňové příjmy zvyšují zpravidla od roku 2009. V roce 2010 byl zaznamenán extrémně vysoký nárůst nedaňových příjmů, který byl způsoben prodejem pozemků.

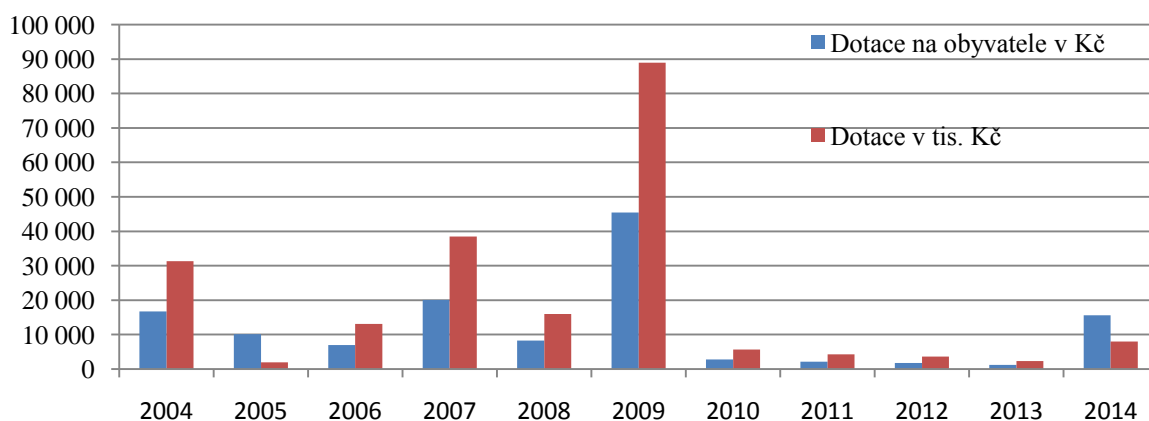
Kapitálové příjmy

Městys Náměšť na Hané disponuje také kapitálovými příjmy, které znamenají příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (např. z pozemků). Tabulka č. 8 uvádí tyto kapitálové příjmy za sledované období. Kapitálové příjmy v letech kolísají. Největší kapitálové příjmy jsou zaznamenány v roce 2007. Naopak nejnižší kapitálové příjmy jsou v letech 2013, 2014.

Dotace

Dotace jsou po daňových příjmech druhý nejvýznamnější zdroj financování aktivit obce. Dotace jsou jedním ze stěžejních příjmů městyse. Dotační příjmy jsou investiční i neinvestiční. Tabulka č. 10 umístěna v příloze č. udává vývoj výše investičních i neinvestičních dotací plynoucí do rozpočtu městyse.

Graf č. 6 Přijaté dotace

Zdroj: Rozpočet obce, vlastní zpracování

Tabulku č. 8 doplňuje graf č. 7. Z grafu je zřejmé, že nejvíce dotačních prostředků plynoucích do rozpočtu městyse v přepočtu na obyvatele připadá na rok 2009. V tuto dobu probíhala v obci velká investiční akce – vybudování kanalizace. V průběhu dalších let je výše dotace téměř konstantní, žádné větší projektové akce než vybudování kanalizace nebyly realizovány. V letech 2009 – 2014 se provedly další investiční akce, např. rekonstrukce náměstí T. G. Masaryka, komplexní revitalizace lokality Komenského, revitalizace lokality na Hradě, regenerace mateřské školy, protipovodňová opatření v městyse, separace biologicky rozložitelného odpadu, restaurování Panny Marie Immaculaty, zkvalitnění služeb Turistického informačního centra, rekonstrukce severního křídla na zámku či ošetření historických alejí na zámku.

Městys získal také dotační prostředky z Olomouckého kraje na zajištění akceschopnosti jednotek SDH Náměšť na Hané, v rámci kultury získal městys finanční podporu z Olomouckého kraje na akci Kulturní léto v Náměšti na Hané. Městys získává finanční prostředky na financování veřejně prospěšných prací v rámci úklidu a údržby veřejných prostranství. Takto podpořená pracovní místa jsou přínosem pro celkové zlepšení vzhledu obce a významnou finanční pomocí rozpočtu městyse.

Pro realizaci větších investičních akcí je nezbytně nutné získat dotaci. Samotné podání žádosti o dotaci stojí mnoho úsilí a práce, nejhorší na tom je, že se musí z části spolufinancovat. Dotace nikdy nepokryje 100% vynaložených nákladů ale většinou 85% a zbytek je nutné financovat z peněz městyse. Dalším problémem ohledně dotace je, že dotace se vyplácí až po závěrečné kolaudaci. Městys tedy musí sehnat prostředky, z kterých daný investiční záměr předfinancuje. Většinou bývá využíván úvěr.

5.2.2 Výdaje obce

Výdaje obce se, stejně tak jako příjmy, dělí do kategorií. Městys Náměšť na Hané ze svého rozpočtu pokrývá výdaje běžné a kapitálové. Výdaje běžné nemají investiční charakter a zpravidla se každoročně opakují, jedná se např. o platy na zaměstnance, na materiál či energie. Kapitálová pak slouží k financování dlouhodobého majetku a souvisí se splácením půjček, které byly na pořízení majetku získány.

Tabulka č. 9 Vývoj výdajů v letech 2004-2014

Rok	Výdaje v tis. Kč	1. Absolutní diference	2. Absolutní diference	koeficient růstu	1. relativní diference	Bazický index
2004	48 972					
2005	36 228	-12 744		0,7398	-0,2602	0,7398
2006	43 082	6 854	19 598	1,1892	0,1892	0,9290
2007	66 945	23 863	17 009	1,5539	0,5539	1,4829
2008	42 489	-24 456	-48 319	0,6347	-0,3653	1,1176
2009	119 078	76 589	101 045	2,8026	1,8026	2,9201
2010	31 665	-87 413	-164 002	0,2659	-0,7341	2,1861
2011	22 921	-8 744	78 669	0,7239	-0,2761	1,9099
2012	24 294	1 373	10 117	1,0599	0,0599	1,9698
2013	26 638	2 344	971	1,0965	0,0965	2,0663
2014	45 307	18 669	16 325	1,7008	0,7008	2,7671

Zdroj. Rozpočet obce, vlastní zpracování

Tabulka č. 9 udává celkové výdaje městyse Náměště na Hané ve sledovaném období 2004 – 2014. Z tabulky lze vypožorovat, že největší výdaje byly realizovány v roce 2009 a souvisí s výstavbou kanalizace a čistírny odpadních vod v městyši. Z tohoto důvodu dosahovali výdaje v roce 2009 téměř trojnásobných hodnot, než výdaje v ostatních letech. Nejnižší výdaje byly v roce 2011-2013, kdy neprobíhali žádné významné investiční akce, protože obec šetřila finanční prostředky po velké investiční akci z roku 2009. V roce 2014 už obec opět investovalo do modernizace, investice byly do náměstí T.G.M. a do ulice Komenského.

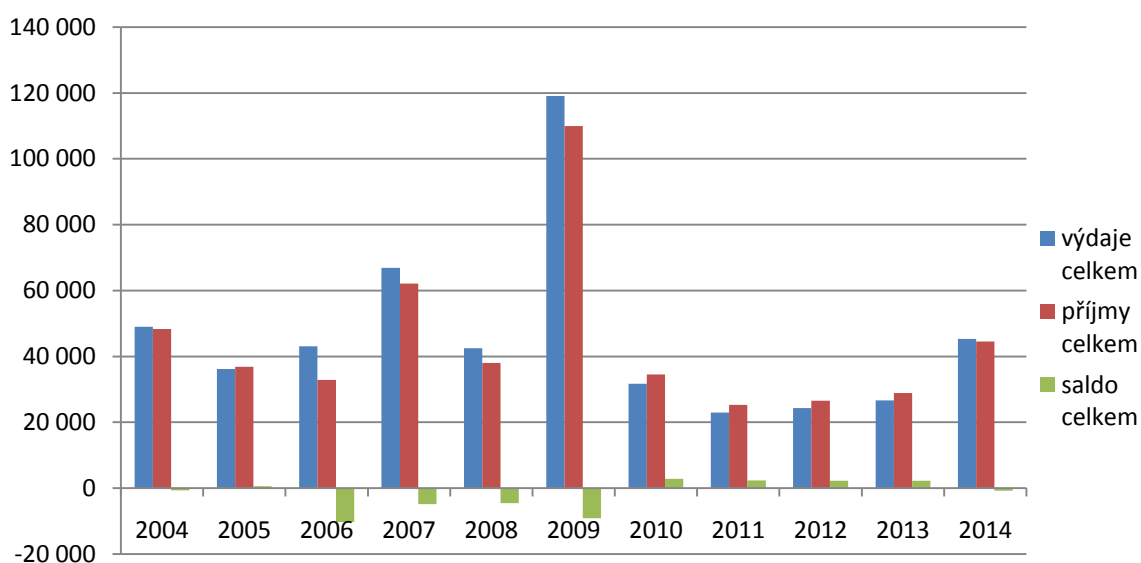
Vypočítaný průměrný koeficient růstu celkových výdajů městyse Náměště na Hané v letech 2004-2014 jsou klesající, v průměru klesají výdaje ročně o 0,0077%.

$$k^- = \sqrt[10]{\frac{45307}{48972}} = 0,9923$$

5.2.3 Analýza hospodaření Náměště na Hané

V rámci analýzy rozpočtu obce je důležité zhodnotit celkové příjmy, výdaje a saldo ve sledovaném období. Saldo rozpočtu může být kladné, ale i záporné. Což značí pro měštys velmi příznivou situaci.

Graf č. 7 Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč

Zdroj: závěrečné účty městyse za jednotlivé roky, vlastní zpracování

Tabulku č. 16 (příloha č. 10) doplňuje graf č. 8, který graficky znázorňuje finanční situaci městyse v letech 2004 – 2014. V grafu je zpracován přehled příjmů a výdajů a z nich plynoucí salda rozpočtu. Z grafu lze vypočítat, že saldo rozpočtu bylo v letech 2006, 2007, 2008, 2009 záporné. Tyto schodky byly vyrovnány z minulých rezerv nebo použitím úvěrů. Po realizaci největší investiční akce v městyse – kanalizace začínalo být saldo od roku 2010 kladné, je tedy přebytkové a městys hospodaří šetrně a efektivně. Schodky jsou převážně zapříčiněny časovým nesouladem mezi schválením dotace a skutečným přijetím plateb na účet města. Celkové saldo za sledované období 2004 – 2014 je záporné a činí 19 mil.

5.2.4 Ukazatel dluhové služby

V rámci analýzy finančních ukazatelů rozvoje městyse je důležité pozorovat ukazatel dluhové služby. Tento ukazatel vyjadřuje, kolik procent příjmů (každoročně se opakujících) musí být vynaloženo na zaplacení dluhu ve všech jeho formách. Hranicí, jejíž překročení znamená vstoupení do nebezpečného intervalu zadlužení, je 30%. V případě, že některá z obcí tuto hranici překročí, ministerstvo financí jí doporučí, aby přijala taková opatření, která by zajistila, aby v dalších letech byl ukazatel nižší. Obec musí také do tří měsíců specifikovat důvody překročení. V případě že se nepodaří udržet hranici 30% i v dalším roce, obec bude mít ztížený přístup k dotacím a dalším finančním výpomocem.

Ukazatel dluhové služby se vypočítá součtem zaplacených úroků, uhrazené splátky vydaných dluhopisů, splátky jistin a splátky leasingu ku součtu skutečně dosažených daňových a nedaňových příjmů a prostředků finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtům krajů podle přílohy zákona.

V případě městyse Náměště na Hané je nejaktuálnější ukazatel dluhové služby pro rok 2012 dle Ministerstva financí 29,15% (k 31. 12. 2012). Ukazatel je poměrně hodně vysoký a je téměř na hranici nebezpečného intervalu.

5.2.5 Zrealizované investice

Rekonstrukce náměstí TGM v Náměšti na Hané

Projekt byl zaměřen na revitalizaci hlavního náměstí T.G.M. v Náměšti na Hané, které se nachází v centrální části městyse. Rekonstrukce zahrnovala úpravu komunikací a zpevněných ploch, objekty terénních úprav, přípojka nového veřejného osvětlení,

mobiliář a zeleň. V řešené lokalitě se nachází mj. kostel, úřad městyse, restaurace, autobusová zastávka, lékárna, obchod a další významné objekty občanské vybavenosti (drobné provozovny). Náměšť na Hané získal dotaci z ROP Střední Morava. Rekonstrukce náměstí TGM v Náměšti na Hané byla započata v roce 2014. Rekonstrukce měla začít již v březnu, ale došlo k problému s výběrovým řízením. Vzhledem k tomu, že byly podpořeny dvě investice (ulice Komenského a náměstí T.G.M.), které jsou obdobného charakteru. Proběhlo tzv. otevřené výběrové řízení, které trvá minimálně dva měsíce (pokud se žádná přihlášená firma neodvolá). S tím, že rekonstrukce náměstí T.G.M. musí být hotové do 30. září 2015. Akce byla započata 1.7. 2014 a byla dokončena 30. září. 2014. Rekonstrukce byla v celkové výši 11 304 948,-kč. Z toho byla

Dotace: **9 205 669,15** Kč - 85%

Vlastní zdroje městyse: **1 624 529,85** Kč - 15%⁵⁰

Komplexní revitalizace lokality Komenského

Projekt byl zaměřen na kompletní ulici v Náměšti na Hané, ve které se nachází ZŠ, praktičtí lékaři, zubní ordinace, domov důchodců a palírna. Rekonstrukce zahrnovala úpravu komunikací a zpevněných ploch, objekty terénních úprav, přípojka nového veřejného osvětlení a zeleň. Náměšť na Hané získal dotaci z ROP Střední Morava. Tento projekt byl spolufinancován evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Rekonstrukce byla v celkové výši 14 507 843,97 Kč. Tato akce probíhala na dvě etapy, kdy jedna etapa byla dokončena 30. září 2014 a druhá etapa byla zkolaudována 14.5.2015. Na kolaudaci navázala akce pod názvem „Sejdeme se v Komenského.“ Pedagogové ze ZŠ zorganizovali závody pro děti na koloběžkách.

Dotace: **9 860 480,74** Kč- 85%

Vlastní zdroje městyse: **4 647 363,23** Kč - 15%⁵¹, které jsou kryty úvěrem.

Restaurování panny Marie Immaculaty

V době, kdy probíhala rekonstrukce náměstí T. G. Masaryka, byla restaurována i socha panny Marie. Restaurování provedl restaurátor Martin Parobek. Celková částka

⁵⁰ Náměšť na Hané, <http://www.namestnahane.cz/mestys/dotace/investicni-akce/rekonstrukce-namesti-tgmasaryka/?ftresult=n%C3%A1m%C4%9Bsti+>

⁵¹ Náměšť na Hané, <http://www.namestnahane.cz/mestys/dotace/investicni-akce/komplexni-revitalizace-lokality-komenskeho/>

na restaurování byla ve výši **250 000,- Kč**, částku **100 000,- Kč** získal městys z prostředků Ministerstva kultury ČR; **11 000,- Kč** z Mikroregionu Litovelsko a zbývající částku ve výši **139 000,- Kč** zaplatil městys ze svého rozpočtu.

5.2.6 Rozbor plánovaných investic a jejich zdrojů

Revitalizace lokality Na Hradě

V roce 2015 proběhne revitalizace lokality Na Hradě podpořená z ROP Střední Morava. V rámci této akce dojde k revitalizaci k opravě prostor kolem zámecké kaple, opravena zámecká kaple, veřejné WC, tzv. „hudební pavilonek“ u kaple se zázeminím pro účinkující, bude vybudován most, který umožní účastníkům zámku nahlédnout i na zříceninu hradu. Akce bude financována z Regionálního operačního programu Střední Morava. Stavba této akce bude dokončena do 31.07.2015.

Celkové náklady revitalizace jsou vyčísleny na **6 320 499,- Kč** Z této částky bude podpořeno 85% dotace (**5.372.424,- Kč**), městys uhradí **948.075,- Kč**.

Regenerace MŠ Náměšť na Hané

Městys Náměšť na Hané požádal v rámci 60. výzvy Operačního programu Životní prostředí, o finanční prostředky, které mají sloužit k zateplení pláště MŠ včetně stropu, výměnu oken, dveří. Součástí této akce je i celková rekonstrukce spojovacího krčku mezi pavilony, který je v havarijním stavu.

Celkové náklady regenerace jsou vyčísleny na **3 808 663,- Kč**. Z této částky bude podpořeno 85% dotace (**3 237 364,- Kč**), městys uhradí **571 299,- Kč**.

Rekonstrukce náměstí T.G. Masaryka II. etapa

Městys by chtěl i opravit i druhou část náměstí, proto podal v roce 2015 žádost na Rekonstrukce náměstí T.G. Masaryka II. etapa. Žádost byla neúspěšná a nebyla z Regionálního operačního programu Střední Morava podpořena. Poslední týden v srpnu však městys obdržel dobrou zprávu, vzhledem k dostatku peněz může, po splnění podmínek – především, že akci dokončí do 31. 12. 2015 rekonstrukci náměstí dokončit. Dojde k opravě komunikací, osvětlení a vysazení zeleně.

Celkové náklady revitalizace jsou vyčísleny na **6 802 863,56,- Kč**. Z této částky bude podpořeno 85% dotace (**5 782 434,- Kč**), městys uhradí **1 020 429,56,- Kč**.

5.2.7 Základní kategorie občanské vybavenosti

Pro další rozvoj městyse je důležité stanovit silné a slabé stránky v základní kategorii občanské vybavenosti. Silné a slabé stránky částečně vycházejí z provedených analýz, z rozhovorů s místními obyvateli a s rozhovorů se zastupiteli. Silné a slabé stránky obce vnímám sám jako obyvatel městyse.

Mezi silné stránky obce lze řadit dobré postavení obce v rámci regionu, spolupráce s místní akční skupinou Region HANÁ a zejména připravenost obce k získávání finančních prostředků.

Městys má velice dobrou dostupnost služeb a celkovou občanskou dostupnost. Městys je vybaven kanalizací, plynofikací a vodovodem. Výstavba kanalizace celkově přispěla ke zlepšení životního prostředí v obci. Městys je velmi atraktivním cílem pro turisty, zámek je význačným lákadlem střední Moravy. Obec má poměrně dobře vybavenou mateřskou a základní školu, kterou sám zřizuje. V obci poměrně dobře funguje řada spolků a neziskových organizací pro rozvoj života v obci. V případě stárnutí populace je občanům k dispozici domov pro seniory.

Jako slabou stránku obce vnímám chybějící sportovní zázemí. V obci dobře funguje Sportovní klub Náměšť na Hané a TJ Sokol. Chybí však multifunkční tělocvična. V minulosti bylo v oblibě také místní koupaliště, které pro technický stav dnes není funkční. Záporně lze hodnotit nezájem obyvatel o dění v obci, což dokládá nízká účast na veřejných zasedáních zastupitelstva. Velkou slabou stránkou obce je chybějící ubytovací kapacita. Obec je turistickým cílem i vzdálenějších cestovatelů, kteří by jistě ubytování v takto krásné lokalitě uvítali. Důvodem chybějícího ubytování je zřejmě nezájem investorů či chybějící prostory. S chybějícími ubytovacími kapacitami souvisí i chybějící stravovací zařízení. Stávající nemají dostatečnou úroveň. Pro potenciální podnikatele není k dispozici dostatek průmyslových oblastí či brownfieldů.

Více slabých a silných stránek uvádí příloha č.12.

5.3 Dotazníkové šetření

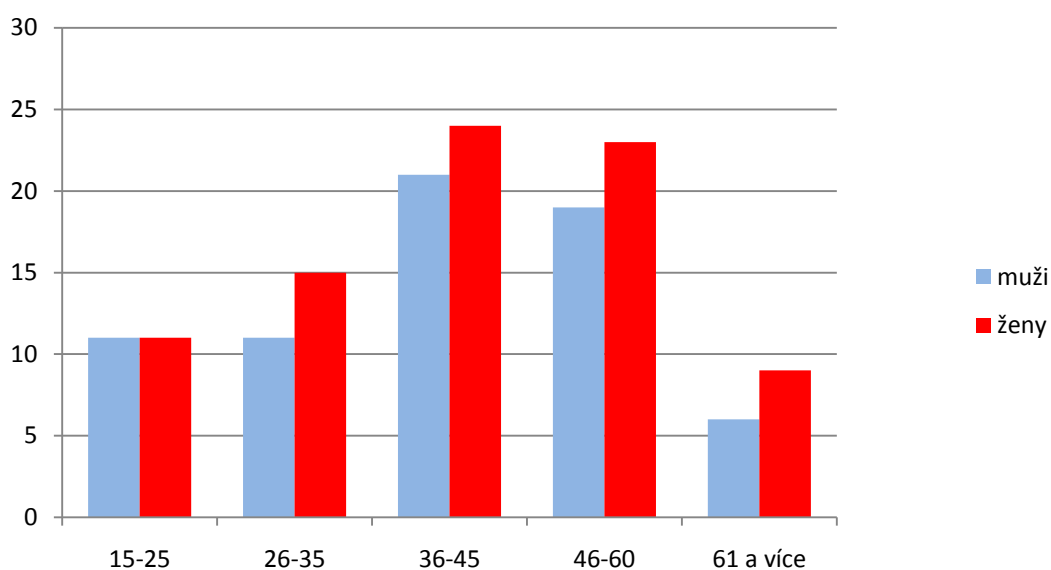
Pro další část řešení bylo použito dotazníkové šetření. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak jsou obyvatelé spokojeni, či nespokojeni se současným životem v městyse Náměšť na Hané. Pro tento výzkum byl sestaven strukturovaný dotazník o 16 otázkách. Pro přehled jsou v první části dotazníku sestaveny otázky na identifikaci respondentů. Dále

následovaly otázky zjišťovací, které se týkaly názorů obyvatel na život v městysi, spokojenost s kulturním a sportovním vyžitím, spokojenost s činností zastupitelstva, s hospodařením městyse, s dostupností městyse s okolními městy a na závěr byla položena otevřená otázka, co by na obci změnili. Dotazník je umístěn v příloze č. 13.

V současné době k 31.12.2014 žije v městysi 2032 obyvatel. Základním souborem byli obyvatelé ve věku nad 15 let. Z nichž bylo náhodně vybráno 150 občanů, kteří tvoří 7,3% z celkového počtu obyvatelstva městyse. Dotazník byl rozdán a posbírán osobně na místě. Tím byla zaručena 100% návratnost.

V první otázce byli respondenti dotazováni, zda jsou občany Náměště na Hané. Podíl místních obyvatel žijících v městysi Náměšť na Hané měl pozitivní výsledek 99%, což znamená, že většina respondentů bydlí v Náměšti na Hané. Jen jeden respondent bydlí mimo městyse. Respondenti jsou místní občané a pro můj výzkum je důležité, aby respondenti byli místní občané.

Graf č. 8 Struktura respondenti dle věku

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu respondentů je 55% žen a 45% mužů. Z celkového vzorku respondentů je nejpočetnější věková skupina jak u mužů, tak u žen 36 - 45 let za ní následuje skupina 46 - 60 let, kde bylo celkem osloveno 28% respondentů. Nejmenší zastoupení má skupina 61 a víc.

Dále bylo zkoumáno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.

Tabulka č. 10 Respondenti dle vzdělání

	15-25	26-35	36-45	46-60	61 a více	celkem
Základní škola	4	1	2	3	2	12
SOŠ s výučním listem	6	8	14	11	5	44
SOŠ s maturitou	7	8	15	20	6	56
Vyšší odborná škola	0	4	2	0	0	6
Vysoká škola	5	5	12	8	2	32
celkem	22	26	45	42	15	

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 10 ukazuje počet dotazovaných, podle dosaženého stupně vzdělání dle věku. Z celkového počtu respondentů, mají nejmenší zastoupení respondenti s vyšším odborným vzděláním 4% a pak následuje 8% respondentů se základním vzděláním. Největší množství respondentů ve všech věkových kategoriích, má střední vzdělání s maturitou 37%, střední odborné vzdělání 29% a vysokoškolské vzdělání 21%.

V další otázce se měli respondenti zařadit do jedné z kategorií. Největší podíl mají respondenti, kteří jsou zaměstnaní 47% respondentů, jedná se o respondenty, kteří mají střední vzdělání, počet podnikatelů je 9%, počet studentů je 13%, počet žen na mateřské dovolené je 13%, počet nezaměstnaných je 7% a počet důchodců je 10% respondentů

Tabulka č. 11 Spokojenost s dostupností do okolních měst

	Ano, dobrá	Spíše dobrá	Spíše špatná	Špatná	Nevím, nevyužívám tuto službu	Celkem
zaměstnanec	9	45	10	0	7	71
podnikatel	0	0	0	0	14	14
nezaměstnaný	1	9	1		0	11
na mateřské dovolené	1	12	5	1	0	19
důchodce	0	1	6	8	0	15
student	4	15	1	0	0	20
Celkem	15	82	23	9	21	

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu dotazovaných považuje dostupnost do okolních měst v rámci veřejné dopravy za spíše dobrou a dobrou 65% respondentů. Tyto spoje využívají především studenti a zaměstnanci, spoje jsou dostatečné a proto je spokojenost s veřejnou dopravou relativně vysoká. 14% respondentů nevyužívají veřejnou dopravu. Tito cestující nepotřebují dojíždět, nebo jsou soběstační a využívají vlastní prostředky. Jako špatně zajištěnou veřejnou dopravu hodnotí důchodci, kteří jsou na veřejné dopravě více závislí. Z uvedených výsledků jde vyzorovat souvislost mezi sociálním postavením a věkem respondentů. V rámci oprav po kanalizaci, došlo k rekonstrukci a přemístění autobusových zastávek, které byly přemístěny z náměstí, aby se ulehčilo dopravě, a aby neubíraly náměstí estetičnost

Tabulka č. 12 Spokojenost respondentů s nabídkou sportovního vyžití v Náměšti na Hané

	15-25	26-35	36-45	46-60	61 a více	celkem
Ano	18	16	23	19	1	77
Spíše ano	4	10	21	18	12	65
Spíše ne	0	0	1	3	2	6
Ne	0	0	0	2	0	2
celkem	22	26	45	42	15	

Zdroj: Vlastní výzkum

Z celkového počtu dotazovaných převažovala odpověď na otázku spokojenosti se sportovním vyžitím, že jsou respondenti spokojeni, ve všech věkových kategoriích. Sportovní život v obci je na dobré úrovni. V městysi jsou spolky hasičů, fotbalové, sokolů, tenistů a posilovna. V těchto spolcích si najde každý svoji oblíbenou oblast. Respondenti uváděli závěrečné otázce dotazníku, že chybí prostory, jako je víceúčelové hřiště přístupné obyvatelům, kteří nejsou členy spolků a nemohou se volně dostat do těchto prostor, jen pokud by byli jejími členy.

Další otázkou byla spokojenost respondentů s kulturním vyžitím. Z celkového počtu dotazovaných převažovala odpověď na otázku s kulturním vyžitím, že jsou respondenti spíše spokojeni nebo ano spokojeni. Kulturní život v městysi je různorodý, nabízí obyvatelům mnoho společenských akcí. V Náměšti jsou dodržovány tradice (např. Náměšťské hody, lampiónový průvod, poslední leč). Akce jsou zaměřeny pro všechny věkové kategorie. V těchto akcích si najde každý svoji oblíbenou oblast. V závěrečné otázce

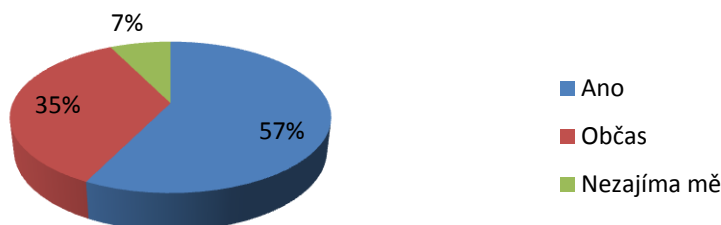
dotazníku byla opakovaně zmiňována odpověď, více využívat prostor amfiteátru, nebo nedostatečné využití amfiteátru.

Další otázkou byla spokojenost s úklidem veřejného prostranství. Většina dotázaných odpověděla na tuto otázku, že je spokojena s úklidem veřejného prostranství. Městys má svoje stroje na úklid jak v zimním, tak v letním období, úklid je zajišťován vlastními zaměstnanci, kteří jsou získáváni z úřadu práce. Dále zajišťuje kontejnery na tříděný odpad na sklo, plast, papír, kartony a má i sběrný dvůr. Dvakrát do roka zajišťuje i sběr nebezpečného odpadu. Respondenti v poslední otázce vyjádřili nespokojenost, ze sečením trávy. Uváděli častější sečení trávy a častější vyvážení kontejnerů na biopad.

Na otázku, kde respondenti odpovídali, zda se změnilo prostředí v městysi za posledních 10 let. Odpověděli všichni, že se prostředí zlepšilo. Je to způsobeno tím, že za posledních 10 let probíhaly v městysi velké investiční akce související z modernizací a opravami. Mezi úspěšné projekty patří vybudování kanalizace, revitalizace náměstí T.G.M., vybudování dětských hřišť, vybudované cyklostezky, oprava místních komunikací a výsadba zeleně.

Hlavním zdrojem informací pro respondenty je podle jejich odpovědí, informace o městysi z obecního tisku, kde se občané mohou dozvědět, jaké jsou plánované investice obce, jaké jsou nejnovější události ve městě, plánované kulturní akce a činnosti místních spolků v městysi. Náměšť na Hané vydává tyto noviny čtvrtletně. Dalším zdrojem jsou internetové stránky. A nejméně využívají osobní návštěvu městyse a jiné zdroje.

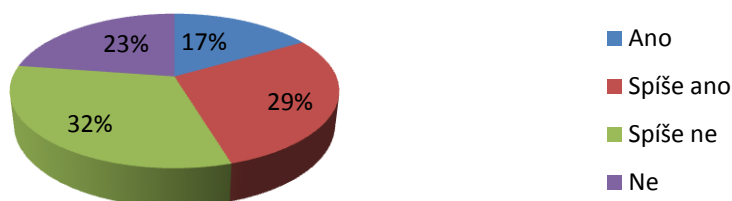
Graf č. 9 Zájem o hospodaření obce

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu č. 10 je vidět, že se obyvatelé zajímají o hospodaření obce, 93% obyvatel odpovědělo, že ano nebo aspoň občas. 7% respondentů odpovědělo, že je hospodaření městyse nezajímá.

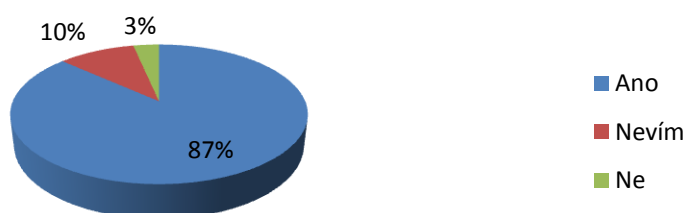
Graf č. 10 Spokojenost s činností zastupitelstva

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti hodnotili spokojenost půl na půl, tzn., že spíše jsou a spíše nejsou spokojeni s činností zastupitelstva obce.

Graf č. 11 Hodnocení bezpečnosti městyse

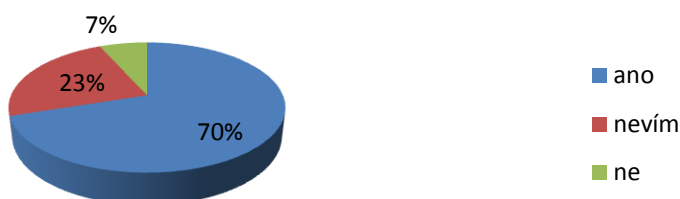

Zdroj: Vlastní výzkum

V grafu č. 12 bylo vyhodnoceno, že většina respondentů se v městyse cítí bezpečně, i když v městyse není obecní policie. Jsou krádeže a výtržnosti minimální. Sociální situace v obci Náměšť na Hané je na standardní úrovni, odpovídající situaci ve venkovských obcích tohoto regionu. V obci se nevyskytují žádné výrazné sociální problémy ohrožující stabilitu a bezpečnost obce, nebo vyžadujících specifické přístupy.

Na závěr dotazníku se respondenti vyjadřovali k otázce, zda by doporučili ostatním lidem bydlení v Náměšti na Hané.

Graf č. 12 Doporučení bydlení v Náměšti na Hané ostatním lidem

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu č. 13 je patrné, že většina respondentů by doporučila ostatním lidem život v Náměšti na Hané. To nám značí, že lidé jsou spokojeni s celkovou situací v městysi.

Poslední otázka byla otevřená a respondenti do ní měli uvést, co by chtěli zlepšit v Náměšti na Hané. Nejpočetnější odpovědi jsou zobrazeny v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13 Co vylepšit dle respondentů

Podnět	Celkem
Bankomat	35
Koupaliště	28
Veřejné osvětlení v nových lokalitách	10
Oprava místních komunikací	15
Chybí kvalitní restaurace	30
Oprava prostor před nákupním střediskem	9
Otevírací doba pošty	5
Přidání spoje do Olomouce	6
Oprava schodiště u hřbitova	4
Častější sečení trávy	7
Využívat více amfiteátr	9
Vyčistit tok Šumice	2
Opravit rozbité vlakové nádraží	3
Kavárna s cukrárnou	7

Zdroj: vlastní výzkum

Nejčastěji opakujícím návrhem zlepšení je zřídit v městysi bankomat. V městysi i blízkém okolí žádný není, nejbližší je v Lutíně nebo až pak v Olomouci, Litovli a Prostějově. Dále respondenti uváděli znovuotevřít koupaliště. Koupaliště bylo v roce 2008 uzavřeno, protože stav koupaliště byl neprovozuschopný a nebyly peníze na jeho rekonstrukci. Rekonstrukce koupaliště je závislá na zajištění financování. Městys by mohl získat

finanční prostředky z dotace ROP na podporu cestovního ruchu. Celková rekonstrukce vyžaduje úpravu bazénové plochy, zajištění vodního zdroje (např. by se mohla vybudovat vrt, protože voda z nedalekého potoka, nestačila zásobovat koupaliště), vybudování zpevněných ploch kolem bazénu.

Dále respondenti odpovídali vybudování místních komunikací v nově zastavěných částech obce. Nová zástavba je prováděna v lokalitě Padělky, Pod Skřeby, Záhumenská a Na Hradě. V těchto lokalitách chybí vybudovat veřejné osvětlení, které uváděli respondenti v dotazníku.

Dále respondenti uváděli rekonstrukci prostor kolem nákupního střediska.

Dále bylo často uváděno, že v obci chybí restaurace, kde by se denně vařili hotové jídla. V městyši na náměstí T.G.M., se dříve nacházela restaurace, ale byla uzavřena. Prostory restaurace jsou v majetku obce. Zastupitelé by měli podpořit i za cenu odpuštění např. ročního nájmu, aby se přihlásil nějaký zájemce. Prostory restaurace jsou v žalostném stavu a je potřeba rozsáhlá rekonstrukce. V obci se nachází jen pizzerie a zámecká restaurace, která je otevřená jen o víkendu. Kvalitní gastronomické služby nejsou na dobré úrovni.

Dále vybudovat přechody pro chodce u nákupního střediska, u pizzerie. Větší využití prostor amfiteátru. Městys by měl zvýšit propagaci amfiteátru, nebo snížit nájem, aby byl o pronájem větší zájem a bylo jeho větší využití.

5.4 Východiska pro návrhovou část práce

Rozvoj městyse Náměšť na Hané ovlivňuje demografická a finanční situace obce. V práci byly provedeny analýzy demografických údajů a finančních ukazatelů.

Z demografických údajů jasně vyplývá důležitá skutečnost a to, že v letech roste počet obyvatel městyse. Je pravděpodobné, že tento trend bude dále pokračovat. V městyši jsou výborné podmínky pro život i pro podnikání. Z charakteristiky obce také vyplývá dobrá občanská vybavenost, do městyse se stěhují mladí lidé i z důvodu blízkosti měst Olomouc a Prostějov. Z analýz je zřejmý snižující se průměrný věk obyvatel. Což je velmi příznivá skutečnost. V případě, že by se průměrný věk zvyšoval, je městys vybaven domovem pro seniory František, který rozšiřoval svoji kapacitu a v současné době přijímá obyvatele z okolních obcí. Život v městyši je tak atraktivní i pro starší obyvatele.

Z analýz vyplývá další pozitivní skutečnost. V porovnání s Olomouckým krajem má městys nižší průměrný věk.

Dalším pozitivním ukazatelem je migrační saldo, které je kladné a vyjadřuje tak vyšší počet přistěhovalých oproti vystěhovalým. Mnohdy však tato skutečnost u starousedlíků není vnímaná pozitivně a vztahy s přistěhovalými obyvateli nejsou dostatečně dobře provázány.

Pro rozvoj obce je důležité vyhodnotit i finanční stránku. Městys Náměšť na Hané se vyznačuje aktivním příjmem dotací z rozpočtu Olomouckého kraje nebo programů Evropské unie. Z mého pohledu starostka Mgr. Marta Husičková efektivně čerpá veřejné prostředky, které nejvíce napomáhají rozvoji městyse. Přesto zde existuje řada nevyužitého potenciálu pro další rozvoj obce. Jednu z největších investičních akcí má městys zrealizovanou a to výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod. Z velké části jsou v obci zrekonstruované komunikace. Proto se obec může nyní zaměřit i na realizaci měkkých projektů či další zvelebení obce.

Z dotazníkového šetření vyplývá celková spokojenost obyvatel s životem v obci. Pozitivní skutečností je, že obyvatelé sledují dění v obci, jsou spokojeni s hospodařením obce a zajímají se i o činnost zastupitelstva, kterou v důsledku hodnotí spíše negativně a nejsou s činností zastupitelstva příliš spokojeni.

5.5 Návrhy a doporučení

Budoucí rozvoj

V roce 2014 je městys Náměšť na Hané obcí s kvalitním životním prostředím, obcí s dobrou dostupností služeb a dobrou občanskou vybaveností. Obec se nachází v blízkosti přírody a obyvatelé žijí v klidném prostředí. Atraktivitu obce zajišťují nejen místní neziskové organizace a spolky, ale i dobře fungující úřad městyse. Obec je bohatá na kulturní a společenský život. Díky místním památkám a zejména zámku je častým turistickým místem střední Moravy.

Jelikož městys již realizoval jedny z největších investičních akcí a to kanalizaci a čističku odpadních vod, má k dnešnímu dni zrekonstruované komunikace, poměrně dobře vybavenou mateřskou i základní školu a plánuje komplexní revitalizaci náměstí T. G. Masaryka, městys by měl směřovat další rozvoj do posílení komunitního rozvoje obce.

Městys by měl posílit společenský život v obci a podpořit místní neziskové organizace a spolky. Městys by se měl zaměřit na myšlení svých obyvatel a naučit je zvelebovat své domovy, tak aby byl celkový obraz obce hezký. Důležitá je péče o veřejné prostranství a zlepšení zeleně v obci. Perspektivou obce by mohla být účast v soutěži Vesnice roku v Programu obnovy venkova.

Perspektivy městyse ve vybraných oblastech v návaznosti na finanční a demografickou analýzu

Kategorie obyvatel

Z analýz vyplývá, že městys je obcí s rostoucím počtem obyvatel a s nízkým průměrným věkem, měla by se obec zaměřit na podporou další výstavby rodinných domů. Popřípadě nabídnout pozemky k zástavbě, které má ve vlastnictví. Tím se podpoří i kapitálové příjmy obce.

Kategorie bezpečnost občanů

S rostoucím počtem obyvatel je důležité posílit bezpečnost všech obyvatel v obci. Městy by měl zajistit finanční prostředky na nákup nové cisternové stříkačky pro JSDH (dotace, prodej staré, vlastní zdroje), která je potřebná. Protože migrační saldo je kladné, vznikají nové zástavby, ve kterých je nutná instalace nových hlásičů. V současné době chybí zejména v lokalitě Pod Skřeby a V Ráji.

Kategorie životní prostředí

Z dotazníkového šetření vyplývá, že obyvatelé obce jsou spíše spokojeni s kvalitou životního prostředí obce. V obci je nově vybudovaná kanalizace a čistička odpadních vod, která výrazně přispěla ke změně životního prostředí. Existují však další problémy např. s novou legislativou v rámci níž je potřebné zajistit sběr biologického rozložitelného odpadu. Obec pro svůj kvalitní rozvoj potřebuje nakoupit kompostéry a kontejnery. Dle mého je dalším vhodným záměrem obce realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření. Obec by měla dbát na průběžnou péči o zeleň, obnovu zeleně v krajině a v obci, důležitá je i péče o historické aleje zámku.

Ke zlepšení životního prostředí přispěje i propagace třídění odpadů zejména v mateřské a základní škole či ve zpravodaji obce.

Kategorie doprava

Protože se zvyšuje migrační saldo, v obci vzniká nová zástavba, je nutné vyřešit projektovou dokumentaci na místní komunikace.

Kategorie kultura a sport

Městys by měl svůj rozvoj směřovat ke komunitní spolupráci. Podporou neziskových organizací a spolků by měl zvýšit organizaci kulturních akcí na zámku, amfiteátru; pokračovat v tradici koncertů v kapli, vánočního koncertu, vánočního jarmarku.

Sociální oblast

Ačkoliv není městys sociálně problematickou oblastí a jedná se o území, které se vyznačuje nízkým průměrným věkem, je přesto potřeba pomáhat občanům zdravotně postiženým, sociálně slabším či seniorům. Pro rozvoj obce by určitě přispělo vybudování bezbariérového výtahu v domově pro seniory František nebo rozvážka obědů.

Kategorie děti a mládež

Městys je zřizovatelem mateřské a základní školy. Dětem a žákům jsou k dispozici poměrně dobře vybavené učebny. Ale protože se počet obyvatel v městysi zvyšuje, jsou investice na zkvalitnění vzdělávání nutné. Pro rozvoj městyse je nezbytné zrekonstruovat školní zahradu. Neformální a zájmové vzdělávání zajišťuje dobře fungující mateřské centrum Pohádka, oddíl mladých hasičů SDH nebo oddíl sportovního klubu Benjamínci.

Kategorie hospodaření městyse

Z analýz vyplývá, že městys efektivně nakládá s veřejnými prostředky, aktivně žádá a úspěšně získává peníze z programů Evropské unie. Rozvoj obce však tíží úvěr na kanalizace, který je nutné řádně a průběžně dle časového harmonogramu splácet. Snížit dlouhodobě náklady a posílit tak rozvoj obce by mohla výměna veřejného osvětlení za nízkoenergetické.

6. Závěr

Diplomová práce analyzuje dosavadní rozvoje Náměště na Hané. Přínosem diplomové práce jsou návrhy a doporučení pro další rozvoj městyse tak, aby se obyvatelé městyse cítili co nejlépe.

Pro analýzu vybraných demografických ukazatelů byla použita základní datová matice, čerpaná výhradně z dat publikovaných Českým statistickým úřadem a z dat úřadu městyse. V diplomové práci byl hodnocen vývoj počtu obyvatel narození, zemřelí, vystěhovali, přistěhovaní. Přirozený přírůstek se v Náměšti na Hané v období 2004-2014 snižuje, naproti tomu se více zvyšuje migrační přírůstek, než přirozený přírůstek, tak se celkový přírůstek zvyšuje a tím roste počet obyvatel městyse o 0,8% ročně. V Náměšti na Hané se snižuje průměrný věk mužů i žen, tento jev je zapříčiněn mimo jiné nárůstem počtu obyvatel, kteří se přistěhovali a staví nové domy. Městys je venkovskou obcí, která je perspektivní a zalidňující. Poměr obyvatel ve věku 0-14 let k poměru obyvatelům starších 65 let za období 2004-2014 se negativně změnil a index stáří stoupl o 11% za sledované období.

Dále bylo analyzováno hospodaření městyse, analyzován vývoj příjmů, výdajů, salda rozpočtu, zrealizované investice a plánované investice a jejich zdroje financování za roky 2004-2014. Podkladové údaje potřebné pro analýzu hospodaření obce byly získávány výhradně z úřadu městyse, ze závěrečných účtů městyse za dané období 2004-2014, celkově bylo hospodaření analyzováno za období 11 let, kdy je saldo za toto období záporné -19mil. Dále byly rozebrány větší provedené investiční a plánované investiční akce městyse a jejich zdroje financování. Rozpočet byl v letech 2006-2009 záporný, jedná se o roky, kdy byly prováděny největší finanční investice, jednalo se např. o vybudování kanalizace v městyši. Městyši se daří úspěšně podávat projekty, které jsou financovány z Regionálního operačního programu, Ministerstva pro místní rozvoj a čerpá příspěvky z Olomouckého kraje. Za pomoci čerpání těchto financí se městyši podařilo vybudovat spoustu investic, bez kterých by tyto investice nedokázala v žádném případě zrealizovat z rozpočtu obce. Městys se snaží investovat hlavně do bytového hospodaření, dopravní infrastruktury a kulturního prostředí. Na základě těchto investic zpřijemňuje život místním občanům, zabraňuje odlivu obyvatel a láká k bydlení v městyši.

Dotazníkové šetření je zaměřeno na spokojenost, či nespokojenost obyvatel městyse Náměšť na Hané s životem v městysi. V oblasti sportovního vyžití, kulturního vyžití, dopravní dostupností do okolních měst a hospodaření městyse. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 150 respondentů. Z dotazníku vyplynulo, že občané městyse jsou spokojeni se sportovním vyžitím, tak i s kulturním vyžitím, s činností zastupitelstva je spokojena polovina respondentů, bezpečnost městyse byla hodnocena kladně. Většina obyvatel by doporučila bydlení v městysi. Zastupitelstvo by se mělo zaměřit na zlepšení názoru občanů s činností zastupitelstva. Dále by se měl městys snažit propagovat zajímavá místa, podporovat turistický ruch a využít atraktivitu svého okolí pro cestovní ruch.

V kapitole návrhů a doporučení pro městys Náměšť na Hané, jsou popsány perspektivy, na které by se obec měla zaměřit, které vzešly z poslední otázky dotazníku. Perspektivy městyse jsou zacíleny na ekonomickou, ekologickou stabilitu, rozvíjející tradice, rozvíjející a funkční stabilitu, zajištění bezpečnosti městyse, poskytování sociálních služeb svým občanům. Občané by si nejvíce přáli zařídit do městyse bankomat. Dále v městysi není žádná restaurace. Dříve na náměstí fungovala příjemná restaurace, ale po změně majitelky restaurace tolik neprosperovala, až došlo k jejímu zavření. Bylo by dobré, kdyby se podařilo městysi najít nového nájemníka do těchto prostor a aby znovu otevřel, a aby přilákala obyvatele a zvýšila by se návštěvnost regionu. V městysi by bylo dobré provést výměnu veřejného osvětlení. Stávající veřejné osvětlení, již nepůsobí estetickým dojmem, navíc je pro obec velice nákladné, pro jeho velkou spotřebu elektrické energie. Dále by bylo dobré zavést veřejné osvětlení do odlehlých míst, kde se nově staví a není zde veřejné osvětlení. Dále je nutné, aby občané byli neustále informováni o aktuálním dění v městysi. Je dobré, že obec vydává čtvrtletně Náměšťské noviny. Občané mohou využít k informovanosti webových stránek městyse, na kterých je umístěn rozpis všech stávajících situací a událostech. Do budoucna bych doporučil provést rekonstrukci stávajícího rozhlasu a rozšíření rozhlasu do nových lokalit.

Pro bezstarostný spokojený život nestačí pouze, aby se obyvatelé vyjadřovali k situacím, které jsou špatné a čekali od městyse, až je změni. Důležité je, aby se samotní občané

podíleli na zlepšení městyse, a snažili se podpořit městys a například neznečišťovali přírodu a neničili veřejné prostranství.

Zastupitelstvo městyse by se dále mělo zaměřit na komunitní rozvoj občanů, podporovat místní neziskové organizace a spolky. Přesvědčit nebo motivovat občany, aby více pečovali o své domovy, tak, aby se zlepšil celkový obraz obce.

Městys je moderní a pokrokovou venkovskou obcí, která se snaží zajistit kvalitní život a domov svým obyvatelům po všech stránkách.

7. Seznam literatury

1. BINEK, J., a kol., Venkovský prostor a jeho oživení, 1. vyd., Brno 2007, 137 s. ISBN 80-251-19-5
2. BINEK, J., a kol., Rozvojové možnosti obcí, 1. vyd., Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Garep Brno, 2010, 50 s. ISBN 978-80-87147-29-0
3. ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J., Demokracie v lokálním politickém prostoru, 1. vyd., Grada Publishing,a.s., 2010, 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5
4. ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R., Základy veřejné správy, 1. vyd., V Praze : Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007, 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3
5. HINDLS, R., HRONOVA, S., SEGER, J., FISCHER, J., Statistika pro ekonomy 8, 8. vyd., Professional Publishing, Praha, 2007, 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6
6. HOLEČEK, J., Obec a její rozvoj v širších souvislostech, GaREP, 1. vyd., Brno, 2009, 74 s. ISBN 978-80-904308-2-2
7. HRABALOVA, S., Teorie a praxe rozvoje měst a obcí, Brno, 1. vyd., 2004, 91 s. ISBN 80-210-3356-8
8. KOUDELKA, Z., Samospráva, Linde Praha, a.s. 1. vyd., 2007, 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5
9. NEVDĚČNÁ, I., Základy veřejné správy, Olomouc, 1. vyd., 2013, 148 s. ISBN 978-80-244-3799-6
10. PAPAJÍK, D., Paměti obce Náměště na Hané, 1. vyd., Náměšť na Hané: Obecní úřad, 1996, 63 s. ISBN 80-85-973-20-0.
11. PEKOVA, J., Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vyd., MANAGEMENT PRESS, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4
12. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 1. vyd., ASPI Publishing,s.r.o., 2008, 441 s. ISBN 80-86395-21-9
13. PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe, 2 vyd., Grada Publishing, a.s., 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9
14. ŘEZÁNKOVÁ, H., Analýza dat z dotazníkových šetření. 3. doplněné vydání. 13. vyd. Professional Publishing. Praha 2011. ISBN 978- 80- 7431- 062-1. 223s.

15. ROUBÍČEK, V., Úvod do demografie, 1. vyd, Godex Bohemia,s.r.o., 1997, 348 s. ISBN 80-85963-43-4
16. TOTH, P.: Ekonomika měst a obcí. Praha, VŠE, 2005. 326 s. ISBN 80-245-0957-1.
17. VEDRAL, J., VÁŇA, L., BŘEŇ, J., PŠENIČKA, S., Zákon o obcích (obecní zřízení), 1 vyd, Praha, C.H.Beck, 2008, 861 s. ISBN 978-80-7179-597-1
18. WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., a kol., Regionální rozvoj, 1. vyd., Linde Praha, a.s., 2008, 475 s. ISBN978-80-7201-699-0
19. ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D.: Finance municipalit. Praha:ČZU, 2009. 124 s. ISBN 978-80-213-1418-4.

Internetové zdroje

20. ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE [online] [cit. 2015-10-14] Dostupné na <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4651>
21. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS [online] [cit. 2015-2-2] Dostupné na <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/scitani-lidu-domu-a-bytu-2001?zuj=504505>
22. ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ A KATASTRÁLNÍ, [online] [cit. 2015-5-2] Dostupné na <http://www.cuzk.cz>
23. OBEC NÁMĚŠŤ NA HANĚ, [online] [cit. 2015-5-10] Dostupné na <http://www.namestnahane.cz>
24. ROZPOČET OBCE, [online] [cit. 2015-5-13] Dostupné na <http://www.rozpocetobce.cz>
25. STRUKTURÁLNÍ FONDY, [online] [cit. 2015-3-12] Dostupné na <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Uvodni-strana>

Zákony

26. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
27. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
28. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

8. Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Krátkodobý vývoj počtu obyvatel v letech 2004 - 2014 v Náměšti na Hané	39
Tabulka č. 2 Průměrný věk mužů, žen a průměrný věk celkem za sledované období 2004-2014	41
Tabulka č. 3 Struktura obyvatel podle pohlaví	43
Tabulka č. 4 Elementární charakteristiky v počtu obyvatel v městysi v letech 2004 – 2014	43
Tabulka č. 5 Základní datová matice pro analýzu demografických ukazatelů	44
Tabulka č. 6 Vývoj počtu obyvatel 2004 - 2014	45
Tabulka č. 7 Vývoj příjmů v letech 2004-2014	50
Tabulka č. 8 Daňové příjmy městyse za 2004-2014	51
Tabulka č. 9 Vývoj výdajů v letech 2004-2014	53
Tabulka č. 10 Respondenti dle vzdělání	60
Tabulka č. 11 Spokojenost s dostupností do okolních měst	60
Tabulka č. 12 Spokojenost respondentů s nabídkou sportovního vyžití v Náměšti na Hané	61
Tabulka č. 13 Co vylepšit dle respondentů	64
Tabulka č. 14 Souhrnné informace o městysi	79
Tabulka č. 15 Vývoj příjmů celkem za sledované období 2004 – 2014	81
Tabulka č. 16 Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč	84
Tabulka č. 17 Struktura celkových výdajů městyse v letech 2004 – 2014	84
Tabulka č. 18 Silné a slabé stránky občanské vybavenosti	85

9. Seznam grafů

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvatel v městysi Náměšť na Hané za období 2004-2014	40
Graf č. 2 Vývoj indexu stáří a podílu obyvatel dle produktivního věku	42
Graf č. 4 Přírůstek přirozený 2004 - 2014.	47
Graf č. 5 Přírůstek migrační 2004 - 2014	48
Graf č. 6 Přírůstek migrační, přirozený a celkový 2004 - 2014.....	49
Graf č. 7 Přijaté dotace	52
Graf č. 8 Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč.....	54
Graf č. 9 Struktura respondentů dle věku	59
Graf č. 10 Zájem o hospodaření obce	62
Graf č. 11 Spokojenost s činností zastupitelstva.....	63
Graf č. 12 Hodnocení bezpečnosti městyse	63
Graf č. 13 Doporučení bydlení v Náměšti na Hané ostatním lidem.....	64
Graf č. 14 Počet narozených	82
Graf č. 15 Počet zemřelých.....	82
Graf č. 16 Počet přistěhovalých	83
Graf č. 17 Počet vystěhovalých	83

10. Seznam schémat

Schéma č. 1 Dělení správy.....	14
Schéma č. 2 Orgány obce	19
Schéma č. 3 Rozpočtová soustava České republiky	22
Schéma č. 4 Fáze rozpočtového procesu	24
Schéma č. 5 Organizační struktura obce.....	33

11. Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Poloha Náměště na Hané	32
Obrázek č. 2 Katastrální území Náměště na Hané.....	80
Obrázek č. 3 Zámek Náměšť na Hané	81

12. Seznam příloh

Příloha č. 1 Souhrnné informace o městysi	79
Příloha č. 2 Katastrální území Náměště na Hané.....	80
Příloha č. 3 Zámek Náměšť na Hané	81
Příloha č. 4 Vývoj příjmů celkem za sledované období 2004 – 2014.	81
Příloha č. 6 Počet narozených.....	82
Příloha č. 7 Počet zemřelých.....	82
Příloha č. 8 Počet přistěhovalých.....	83
Příloha č. 9 Počet vystěhovalých	83
Příloha č. 10 , Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč.....	84
Příloha č. 11 Struktura celkových výdajů městyse v letech 2004 – 2014.	84
Příloha č. 12 Silné a slabé stránky občanské vybavenosti.....	85
Příloha č. 13 Dotazník	86

Příloha č. 1 Souhrnné informace o městysi

Tabulka č. 14 Souhrnné informace o městysi⁵²

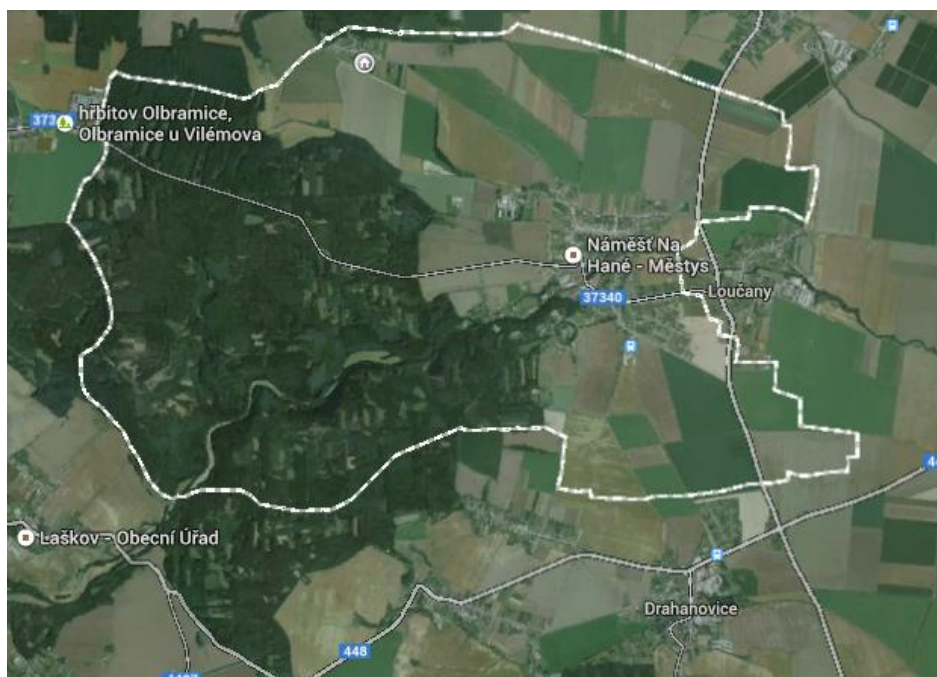
Souhrnné informace	
Status:	Obec
Typ sídla:	Ostatní obce
ZUJ (kód obce):	504505
NUTS5:	CZ0712504505
Obec s pověřeným úřadem:	Olomouc
Obec s rozšířenou působností:	Olomouc
LAU 1 (NUTS 4):	CZ0712 - Olomouc
NUTS3:	CZ071 - Olomoucký kraj
NUTS2:	CZ07 - Střední Morava
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Olomouc
Obec s rozšířenou působností:	Olomouc
Katastrální plocha (ha):	1 865
Počet bydlících obyvatel k 1.1.2015:	2 032
Nadmořská výška (m n.m.):	247
Zeměpisné souřadnice (WGS-84):	17° 3' 55" E , 49° 36' 8" N
První písemná zpráva (rok):	1 131
Počet katastrů:	1
Počet územně technických jednotek:	1
Počet částí obce:	1
PSČ:	78344

Zdroj: REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS

⁵² REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS, <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/scitani-lidu-domu-a-bytu-2001?zuj=504505>

Příloha č. 2 Katastrální území Náměště na Hané

Obrázek č. 2 Katastrální území Náměště na Hané

zdroj: www.google.cz/maps

Příloha č. 3 Zámek Náměšť na Hané

Obrázek č. 3 Zámek Náměšť na Hané

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 4 Vývoj příjmů celkem za sledované období 2004 – 2014.

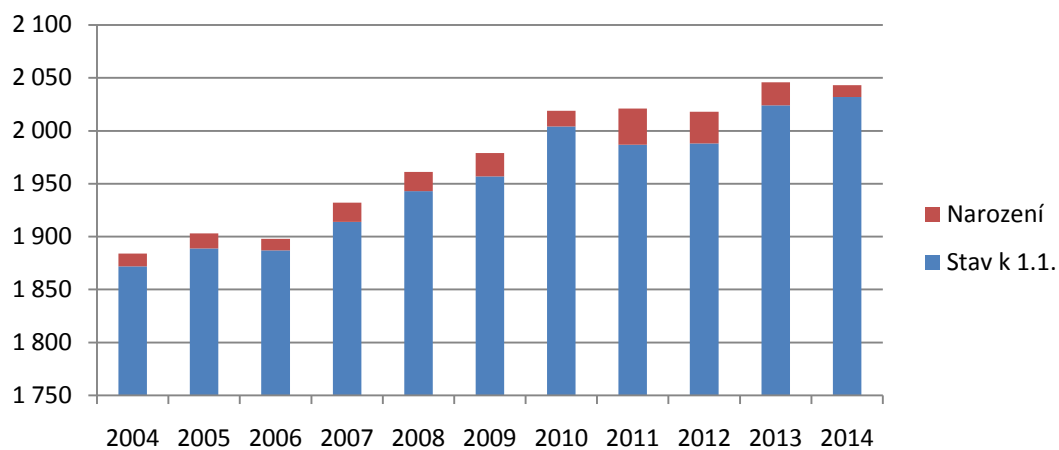
Tabulka č. 15 Vývoj příjmů celkem za sledované období 2004 – 2014

rok	Daňové	Nedaňové	Kapitálové	Dotace	příjmy celkem
2004	13509	1453	2060	31318	48340
2005	15 580	1672	364	1921	36827
2006	15925	1423	2424	13073	32845
2007	16552	2029	5093	38468	62143
2008	19478	1664	844	16002	37988
2009	16251	3415	1316	88947	109929
2010	16356	11843	626	5665	34490
2011	16633	4009	397	4250	25289
2012	16911	4239	1817	3582	26550
2013	21713	4850	0	2366	28928
2014	23586	5409	0	15591	44585

Zdroj: www.rozpocetobce.cz

Příloha č. 5 Počet narozených

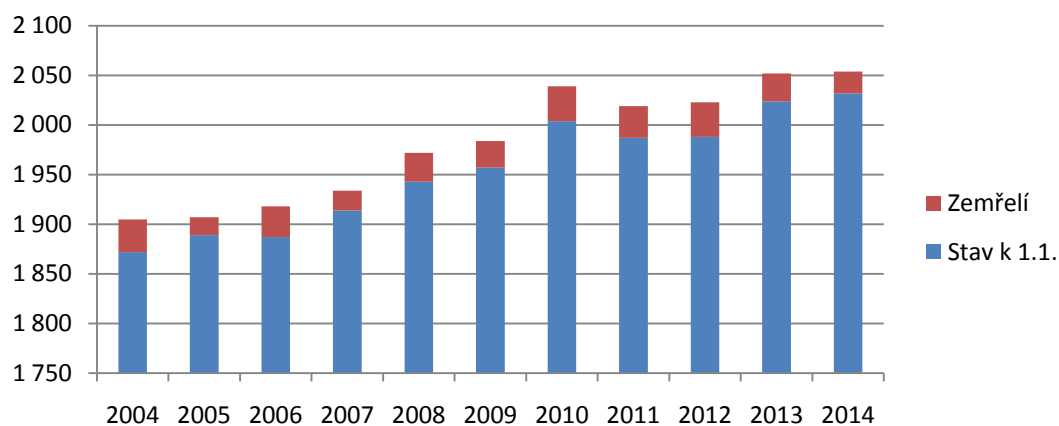
Graf č. 13 Počet narozených

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR

Příloha č. 6 Počet zemřelých

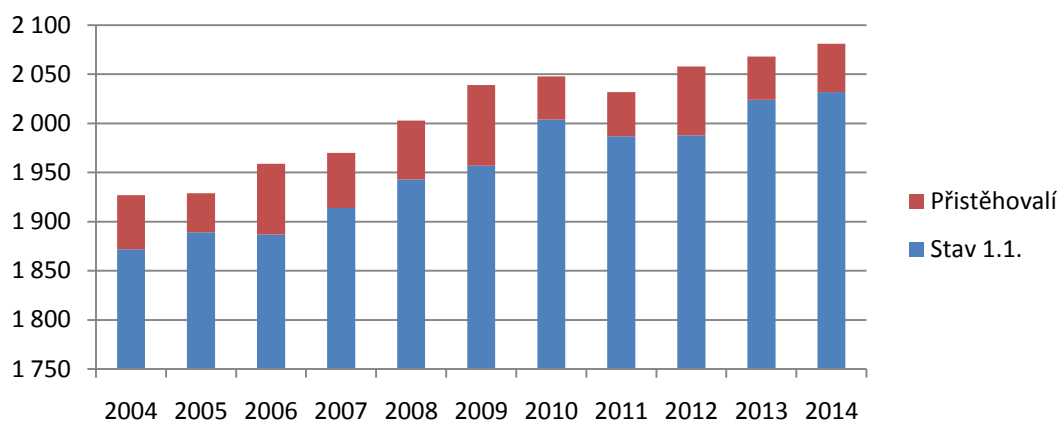
Graf č. 14 Počet zemřelých

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR

Příloha č. 7 Počet přistěhovalých

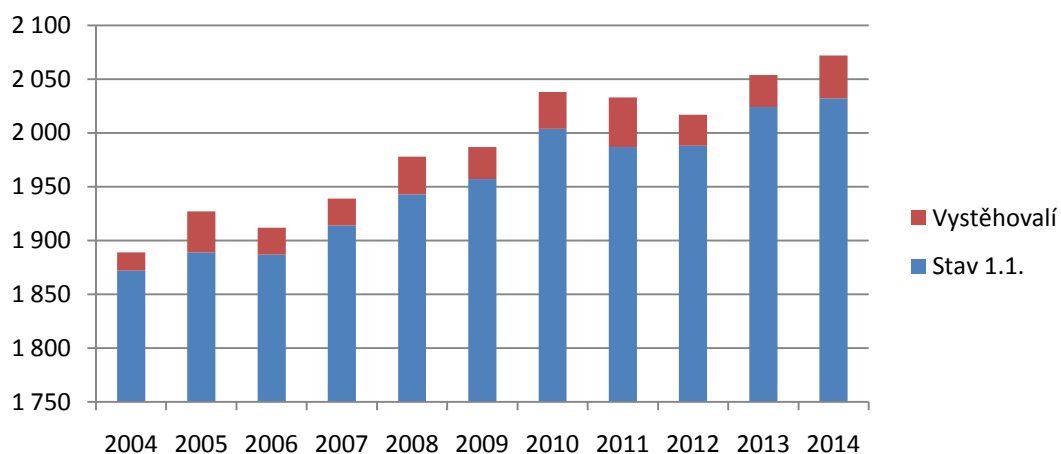
Graf č. 15 Počet přistěhovalých

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR

Příloha č. 8 Počet vystěhovalých

Graf č. 16 Počet vystěhovalých

Zdroj: ČSÚ, databáze demografických údajů za obce ČR

Příloha č. 9 Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč

Tabulka č. 16 Příjmy, výdaje a saldo v letech 2004 – 2014 v tisících Kč.

rok	příjmy celkem	výdaje celkem	schodek
2004	48 340	48 972	-632
2005	36 827	36 228	599
2006	32 845	43 082	-10 237
2007	62 143	66 945	-4 802
2008	37 988	42 489	-4 501
2009	109 929	119 078	-9 150
2010	34 490	31 665	2 825
2011	25 289	22 921	2 368
2012	26 550	24 294	2 256
2013	28 928	26 638	2 290
2014	44 585	45 307	-722

Zdroj: www. rozpocetobce.cz

Příloha č. 10 Struktura celkových výdajů městyse v letech 2004 – 2014.

Tabulka č. 17 Struktura celkových výdajů městyse v letech 2004 – 2014.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Průmysl	1833	2326	24220	46112	18170	94901	3498	2526	4262	4744	17932
Vzdělávání	26626	17535	2113	3186	2425	3646	2190	2713	2791	2962	19521
Kultura, církev a sdělovací prostředky	1959	6192	5389	4838	6363	4974	4584	4475	3704	4066	
Tělovýchova a zájmová činnost	8713	1136	1220	1220	1180	427	635	831	537	564	
Zdravotnictví	848	490	68	53	195	50	116	63	0	0	
Bydlení, komunální služby a rozvoj	558	1181	1666	2354	2089	3529	3536	1933	3340	3895	
Ochrana životního prostředí	701	1053	1165	946	2101	2143	2234	1922	1466	2628	360
Bezpečnost	387	109	487	493	501	382	644	429	452	640	
Veřejná správa	7347	6203	6753	7743	9464	9052	14224	8030	7743	7139	7495

Zdroj: www. rozpocetobce.cz

Příloha č. 11 Silné a slabé stránky občanské vybavenosti

Tabulka č. 18 Silné a slabé stránky občanské vybavenosti

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
Postavení obce v regionu, připravenost	Sportovní zázemí
Dobrá dopravní dostupnost do okolních měst	Pasivita lidí
Dobrá pro rozvoj bydlení	Špatné spojení s Prostějovem i Litovlí
Óblužnost (lékaři, pošta, obchody, restaurace,)	Ubytovací kapacity
Kanalizace, plynofikace, vodovod	Prostory k podnikání
Atraktivita místa pro cestovní ruch podmínky cestovního ruchu	Špatná úroveň restaurací
Sportoviště	Stav financí
Škola, školka	Čhybí finanční rezerva
Politická stabilita	Chybí vybudované protipovodňové opatření
Dobrá prezentace obce	Nedostatečná kapacita školky
Migrace v důsledku výstavby	
Spolupráce s místní akční skupinou MAS	
Čerpání dotací	
Atraktivita místa pro cestovní ruch	
Péče o seniory	

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 12 Dotazník

- 1) Jste občanem Náměště na Hané?
 - Ano
 - Ne

- 2) Jaké je Vaše pohlaví?
 - Muž
 - Žena

- 3) Váš věk?
 - 15-25
 - 26-35
 - 36-45
 - 46-60
 - 61 a více

- 4) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - ZŠ
 - SOŠ (vyučen/a)
 - SOŠ s maturitou
 - VOŠ
 - VŠ

- 5) V současné době jste?
 - podnikatel, OSVČ
 - Zaměstnanec
 - Student
 - Na mateřské dovolené
 - Nezaměstnaný
 - Důchodce

- 6) Jste spokojen/a s nabídkou sportovního vyžití v Náměšti na Hané?
 - Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne

- 7) Jste spokojen/a s nabídkou kulturního vyžití v Náměšti na Hané?
 - Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne

- 8) Jste spokojen/a s úklidem veřejného prostranství?
 - Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne

- 9) Jste spokojen/a s činností zastupitelstva v Náměšti na Hané?
- Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne
- 10) Jak se v posledních 10 letech změnilo prostředí Náměště na Hané?
- Zlepšilo
 - Beze změny
 - Zhoršilo
- 11) Je podle Vás dobře zajištěna veřejná doprava do okolních měst?
- Ano dobrá
 - Spíše dobrá
 - Spíše špatná
 - Špatná
 - Nevím, nevyužívám tuto službu
- 12) Jakým způsobem získáváte informace o dění ve vaší obci?
- Osobní návštěva obecního úřadu
 - Úřední deska
 - Obecní tisk
 - Internetové stránky obce
 - Jiné zdroje
- 13) Zajímáte se o celkové hospodaření obce?
- Ano
 - Někdy
 - Nezajímá mě
- 14) Cítíte se ve městě bezpečně?
- Ano
 - Nevím
 - Ne
- 15) Doporučil/a by jste tuto obec k bydlení?
- Ano
 - Nevím
 - Ne
- 16) Co by se mělo v obci zlepšit?
-